

MAGYAR LÁZAR

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA VI., Vilmos császár-út 55. BUDAPEST

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Programnyilatkozatot adtak az új kormány tagjai

Bucurestiből jelentik: Mint legutóbbi számban megírtuk, csütörtökön délután iktatták be Nichifor Crainic nemzeti propagandaügyi minisztert és Vasile Stoica meghatalmazott minisztert, propagandaügyi államtitkár. Teofil Sidorovici volt propagandaügyi miniszter rövid beszédet mondott s ezután bemutatta a minisztérium vezető tisztviselőit az új miniszternek. Nichifor Crainic hangzott, hogy állam szempontok hívták a minisztérium élére. Méltatta Sidorovici munkásságát s hangoztatta, hogy a volt miniszter irányelvei és határozatai nagy hasznára lesznek a minisztérium élén teljesítendő munkájában.

A propagandaügyi minisztériumnak, — mondotta a továbbiakban — a jelenlegi pillanatban nagyon fontos szerepe van úgy a bel-, mint a külpolitikai kérdések megoldásánál. Nincsen szükség külön programra. Ismerem a minisztérium legtöbb tisztviselőjét és hiszem, hogy őszinte és áldozatos munkájukkal támogatnak, megfelelően a mai nehéz pillanatoknak. Mindenki megérti, hogy ennek a minisztériumnak feladata nem az, hogy az ifjúság nyugdíjintézte legyen. A propagandaminisztérium a munka és az alkotás helye. Mellettünk áll Vasile Stoica együttműködése. Vasile Stoica vezető egyénisége a román sajtónak és diplomáciának, nagy tapasztalatokkal és a külföldön tartós kapcsolatokkal rendelkezik. Mindketten ugyanazal a mély nemzeti érzéssel és bizalommal tekintünk a nemzet jövője elé. Munkatársainktól a legszorgalmasabb munkát és a román szellem teremtő erejébe vetett hitet kívánom.

Vasile Stoica propagandaügyi államtitkár a következőket mondta:

„Nichifor Crainic miniszter ur szavai mélyen meghatottak és boldoggá, tettek. A minisztérium új szervezésében köszönetet mondok Sidorovici volt miniszternek értékes útmutatásaiért.

A jelenlegi helyzetnek megfelelően teljes lélekkel arra fogunk törekedni, hogy közös munkára fogjuk össze az ország minden szellemi erejét hazánk hasznára.

A belügyminiszteriumban

Bucurestiből jelentik: Pénteken iktatták be hivatalába David Popescu-t, az új belügyminisztert. Popescu belügyminiszter beiktatása alkalmával többek között a következőket mondta:

— Remélem, hogy tökéletes rend lesz az országban. A rosszat csenddel és renddel lehet orvosolni. A rendet elsősorban eréllyel és erős elhatározással lehet biztosítani. A sikernek a titka az engedelmesség, ezért minden késedelmeskedést megbüntetünk. A feljebbvalók parancsát végre kell hajtani. Azon leszek, hogy kövessetek.

Mihail Ghelmegeanu, volt belügyminiszter megköszönte a belügyminiszteri tisztviselők eddigi működését, majd hangsúlyozta, hogy az új uralomnak igazságosnak, szigorúnak és becsületeseznek kell lennie, hogy hozzájáruljon az állam megerősítéséhez. A lelki egyensúlyt, a nyugalmat, ami a határozatok hozatalában fog megnyilvánulni, erőlyes végrehajtásnak kell követnie.

A kultusz- és művészetiügyi minisztériumban Giurescu az utódját méltatta. Horia Sima, az új miniszter bejelentette, hogy a kormánynak az a hivatása, hogy a nemzeti telfogást véglegesen és tökéletesen érvényre juttassa.

— Alkalmazkodnunk kell az Európában uralkodó mentalitáshoz, különben elveszünk,

mint nép. Egyetlen valóság van: a nemzet! Erélyesen fogunk harcolni minden akadály ellen. A templomnak szabadnak kell lennie, a művészetnek úgyszintén, de a szellemi szabadságot csak románok részére biztosítjuk. Egyetlen idegen sem tehet hozzá semmit a dákó-román szellemhez.

A tisztviselők közül Ovid Dumitrescu a személyzet odaadásáról kezeskedett.

Stan Ghitescu munkaügyi minisztert ugyan-csak pénteken iktatták be. Ralea, volt munkaügyi miniszter meleg szavai után Ghitescu miniszter a megkezdett munka folytatását jelentette be. Lojalitást kért az összes tisztviselőktől. — A minisztérium egész tevékenységének a termelés növelésére kell irányulni, — mondotta, — mert országunk csak a munka után léphet a haladás útjára.

Az egészségügyi minisztériumban Victor Gomoiu dr megköszönte elődje tevékenységét s kijelentette, hogy minél magasabb színvonalra akarja emelni az egészségügyi ellátásokat.

A nemzetnevelésügyi minisztériumban Coracostea professor, az új miniszter, elődje tevékenységét méltatta, majd a következőket mondta:

— Hitemet a következőkben körvonalozhatom: az egyént alá kell rendelni a tömegnek. Az iskolába új hitet vezetünk be. Ez az új hit nem egy végső formula, de legelső parancsa, hogy az

A nagyvezérkar jelentése Beszarábia és Észak-Bukovina kiürítéséről

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar hadműveleti osztálya jelenti:

Az átengedett beszarábiai területek kiürítése július 3-án déli 1 órakor befejeződött. A szovjet csapatok a Prut folyóig, illetve Chilia vonaláig nyomultak előre. Észak-Bukovinában a szovjet

csapatok tévedésből túllépték a kijelölt demarkációs vonalat, de később visszavonultak és kijavították a vonalat. A szovjet motorizált osztagok tulgyors előnyomulása folytán előfordult helyi incidensek során tisztelken, altisztekben és legény-ségben csekély veszteségünk volt. Az elesettek névsorát később hozzuk nyilvánosságra.

Nem helyezték el beszarábiai és bukovinai menekülteket kisebbséglakta vidékeken

Bucurestiből jelentik: A kormány az alábbi hivatalos jelentést adta ki:

A nagyszámú beszarábiai és északbukovinai menekülteket kizárólag Moldovában és Muntenia északkeleti részében helyezték el, a Beszarábiához és Észak-Bukovinához hasonló vidékeken. Azok a hírek, amelyeket egyes külföldi hírügynökségek terjesztettek és amelyek arról szóltak, hogy a menekülteket kisebbséglakta vidékeken helyezték el — a fantázia birodalmába valók és nem szolgálnak egyebet, mint azt a célt, hogy ártani próbáljanak a Románia és a szomszédai közötti viszonyoknak. Hasonlóképpen a fantázia birodalmába tartozik a „Tas” szovjet távirati iroda és más távirati irodák azon hire, hogy Galatiban 500 embert, akik át akartak menni a megszállott területre, hajóra raktak és ismeretlen rendelkezéssel indítottak utnak. A valóságban az történt, hogy Galatiban 12.000 ember — legnagyobb részét kisebbségek — kifejezték azon óhajukat, hogy át akarnak menni a szovjet által megszállott területre. Miután a szovjet hatóságok nem akarták beengedni őket, uszályhajókon helyezték el őket. A román hatóságok

közbenjárására tegnap már többen átkelhettek a Pruton és ma átengedik a szovjethatóságok a többieket is.

Átköltöztetik a beszarábiai és északbukovinai németeket.

Temesvár. Saját tud. A „Banater Deutsche Zeitung” bucurestii külön tudósítójának telefonjelentése alapján megállapítja, hogy Beszarábiában és Felsőbukovinában a német lakosságnak semmiféle bántódása nem esett. Megbízható forrásokra hivatkozva megállapítja a lap, hogy erről a csernovici német konzul Észak-Bukovinában való körútja során, melyet orosz kísérettel végzett, teljes mértékben meggyőződött. A németlakta házakon német és orosz nyelvű feliratokat alkalmaztak ezzel a szöveggel: „Itt németek laknak, különleges védelem alatt állanak.” Mindezt a tudósítás igen természetesnek tartja, már csak azért is, mivel bizonyos, hogy a beszarábiai és északbukovinai németeket áttelepítik Németországba. Az áttelepítési bizottság még nem érkezett meg, miután szavot-venezér ember átköltöztetése megfelelő előmunkálatokat követel.

etnikai elemek értéktessenek. Támogatni fogjuk az idegen nyelvek kulturáját. A francia nyelv tanulása elsőrendű fontosságu, másodsorban azonban a német nyelvet kell tanítani, amely szükséges a román szellem megérésének kiteljesedéséhez. Széles körben fogjuk támogatni az olasz kulturát is. Ebben a tekintetben számítok Alexandru Marcu professzorra.

Gh. Leon, az új nemzetgazdasági miniszter kijelentette, hogy semmi aggodalomra nem lehet ok, tekintettel arra, hogy ezt a tárcát eddig Mitita Constantinescu vezette.

A pénzügyminiszteriumban

Bucurestiből jelentik: A bucurestii rádió jelenti, hogy a pénzügyminisztériumban pénteken délelőtt 10 órakor iktatták be állásába Gh. Leon új ideiglenes pénzügyminisztert. Mitita Constantinescu volt pénzügyminiszter méltatta az új miniszter személyiségét és megköszönte a tisztviselők, volt munkatársai önzetlen munkáját. Hangsúlyozta, hogy az ország pénzügyei a legnagyobb rendben vannak, a bevételek meghaladják az előirányzatot, a költségvetés követelményeinek mindenben eleget tudtak tenni és a pénzügyminisztérium munkája így nagymértékben hozzájárult az ország és különösképpen a haderő megerősítéséhez. Gh. Leon, az új pénzügyminiszter méltatta Mitita Constantinescu munkásságát, amelyet az egész országban mindenki ismer és nagyra értékel. Kérte a minisztérium tisztviselői karát, hogy az ő vezetésével is ugyanazzal a pontossággal és áldozatkészséggel dolgozzanak, mint elődje idejében. A pénzügyminisztérium tevékenysége a legnagyobb jelentőségű az egész ország szempontjából, különösen a mai nehéz időkben.

Hitler Adolf nyolcheti távollét után visszaérkezett a birodalmi fővárosba

Berlin népe óriási ünneplést készített elő a vezér fogadtatására. — Ciano gróf az olasz külügyminisztérium vezető tisztviselőivel együtt több napos tartózkodásra Berlinbe érkezik

Berlinből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár szombaton a kora délutáni órákban, a nyugati háború megindulása óta elsősorban, Berlinbe érkezik. Göbbels dr., német birodalmi propagandaügyi miniszter ebből az alkalomból felhívást intézett Berlin népéhez. A felhívás így szól:

— A franciaországi háború végetért. Mint a Führer az ideai hősi emléknapon mondott beszédében megjósolta, a német történelem legragyogóbb győzelme koronázta meg ezt a háborút. A Führer május 10-ike óta, a nagy támadó hadjárat kezdete óta nyugaton, a főhadiszálláson tartózkodott. Onnan készítette elő és hajította végre azokat a csapásokat, amelyek alatt a régi Franciaország összeomlott. Nyolcheti távollét után a Vezér most először tér vissza a birodalmi fővárosba. Ma, szombat délután 15 órakor érkezik meg az anhalti pályaudvarra. Berlini férfiak és nők! Tudom, hogy valamennyien szíve vágyát tolmácsolom, amikor a Führer olyan fogadtatására szólítlak fel benneteket, amelyet Berlinben még sohasem láttak. Páratlan ujjongással akarjuk üdvözölni a Vezért milliós fővárosunk földjén. A birodalmi kancellária felé vezető úton százezrek torkából feltörő örömrivalgás fejezze ki forró hálánkat, amelyet az egész német nép nevében küldünk felé. Berlini férfiak és nők! Legyen városunk néhány órán belül egyetlen zászlóerdő! Díszítétek és virágozzatok fel az egész várost, főleg azokat az utcákat, amelyeken a Führer útja átvészelt. Fél 12 órakor minden üzem és üzlet bezár, kivéve az élelmiszer- és az életbevágóan fontos cikkeket elárúsító üzleteket. A dolgozó Berlin tömött sorokban felvonul a Vezér fogadtatására. Harangzúgás kíséri Vezérünk útját Berlinen át, mi pedig mély hálá-

val eltelten szívből üdvözöljük és megmutatjuk, mennyire boldogok vagyunk, hogy újból falaink között van. Eljen a Führer! Eljen népünk és birodalmunk!

Roosevelt amerikai elnök fejtegetéseket adott a tartós béke feltételeiről

Elismerte, hogy a testületi rendszerű államok kormányzata eredményesebb, mint a demokráciáké

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a pénteki sajtóértekezleten a tartós béke feltételeit a következőkben foglalta össze:

A népeket föl kell szabadítani a félelem alól, mely abból a rettegésből származik, hogy egy másik nép megtámadja. Ebből a célból általános lefegyverzésre van szükség. A feltételek közé tartozik a sajtószabadság, a vallásszabadság, a gondolat szabadság, valamint a nem-

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): Ciano olasz külügyminiszter a német birodalmi kormány meghívására több napos látogatásra vasárnap Berlinbe érkezik.

Erről a Stefani-iroda szombat reggel a következő közlést adta ki: Ciano külügyminiszter a német birodalmi kormány meghívására ma reggel Berlinbe utazik, ahol néhány napot tölt el. Az olasz külügyminisztert a külügyminisztérium vezető tisztviselői kísérik berlini útjára.

Giano látogatása céljáról olasz körökben nem nyilatkoznak.

Rómából jelentik: Diplomáciai körökben Ciano berlini látogatásának híre nagy érdeklődést keltett. Kijelentették azonban, hogy még minden magyarázat és kommentár korai volna. Sem illetékes, sem politikai körökben nem nyilatkoznak érdemileg ezzel a látogatással kapcsolatban és a sajtó is tartózkodik minden megjegyzéstől.

zetek közötti kulturális és kereskedelmi sorompók lerombolása is. Kijelentette továbbá, elismeri, hogy a testületi rendszerű államok — mint az olasz, német és orosz államok — kormányzata eredményesebb a demokráciáknál. Eppen ezért sok amerikai államban szintén a testületi kormányforma megvalósítását kívánja, miután ezek a kormányrendszerek nagyobb eredményeket tudnak felmutatni.

Baudoin francia külügyminiszter nyilatkozott az Angliával való szakításról

„Az oráni támadás kitörülhetetlen foltot ejtett az angol flotta becsületén”

Vichyből jelentik: Baudoin francia külügyminiszter pénteken Vichyben nyilatkozott az oráni flottatámadás ügyében. Kijelentette, hogy Franciaországnak Angliához való viszonya új síkon mozog. A francia külpolitikát évek óta az a vágy vezérelte, hogy együtt haladjon Anglia külpolitikájával. A Németország elleni háborúban is Anglia nyomán lépett be Fran-

ciaország. Az oráni flottatámadás kitörülhetetlen foltot ejtett az angol flotta becsületén.

Baudoin ezután ismertette, hogy az angolok hogyan hagyták cserben a francia északi hadsereget és a belga hadsereget. Kitért ezután a külügyminiszter a még angol kikötőkben állomásozó francia hajók sorsára. Elkerülhetetlen — úgy mond, — hogy a tények ne gyakoroljanak mély benyomást Franciaországra. A francia kormánynak fájdalommal kellett elhatároznia, hogy Angliával megszakítja a diplomáciai kapcsolatot.

Amerikai föltevés, hogy Franciaország hadat üzen Angliának.

Newyorkból jelentik: A francia kormány ama elhatározásával kapcsolatban, hogy megszakítja a diplomáciai kapcsolatot Angliával, a *Newyork Herald Tribune* nem tartja lehetetlennek, hogy Franciaország hadat üzen Angliának.

Amiről a londoni hivatalos körök nem akarnak tudni.

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelentése szerint londoni hivatalos körök nem tudnak az angol-francia diplomáciai kapcsolatok megszakadásáról. Illetékes angol körökben nem tudnak arról, hogy ilyenértelmű hivatalos

Az afrikai harcokban az olasz haderő magához ragadja a kezdeményezést

Az olaszok elfoglalták Sudan két központi városát

Rómából jelentik (M. T. I.): Az olasz hadjelentések tanúsága szerint Afrikában a harc egyre nagyobb méreteket ölt és az olasz haderő magához ragadja a kezdeményezést. A harc már nemcsak a tengeren és levegőben folyik, hanem a szárazföldi csaták is mindinkább megélnéülnek. Róma lakossága napról-napra feszült érdeklődéssel várja a déli olasz hadjelentést, amelyet a lapok különkiadásban közölnek. Péntek délután Róma lakossága nagy lelkesedéssel fogadta Kassala elfoglalásának híreit. Kassala Sudan területén fekszik és történelmi jelentősége van. 1893-ban, a dervis-lázadás idején Olaszország egy Angliával kötött szerződés értelmében igényt formált Kassalára és az olasz csapatok azt el is foglalták. Az angol kormány később tárgyalásokat kezdett az akkori olasz kormánnyal Kassala átengedése érdekében, Anglia a területet megvásárolta az olasz kormánytól, a vételárát azonban a mai napig sem fizette meg. Kassala elfoglalása nemcsak erkölcsi siker, hanem jelentős katonai eredmény is, miután fontos vasútállomással bír és csúspontja a délszudáni karaván-utaknak. Nagyjelentőségű az olaszok számára Galabat

meghódítása is. Ez is fontos közlekedési központ és egyik kapuja az angol-egyiptomi Szudánnak.

A Kairóban kiadott angol hivatalos hadjelentés-közlöny Kassala elfoglalását harcikocsikkal és páncélos kocsikkal megerősített olasz csapatok által. Közlöny az angol jelentés a galabati brit előreszállás elfoglalását is.

ÉRTESITEM

a keresztény nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű

cipőszükségleteit

legjobb minőségben és szolid árban beszerezheti

PÁL cipőüzletben

Oradea-Nagyvárad, Dr. Aurel Lazar utca 1 szám

közlés érkezett volna. Egyébként úgy tudják, hogy az oráni események miatt átnyújtott francia tiltakozó jegyzék igen erőlyes hangu.

Londonból jelentik: Cambon londoni francia ügyvivő az angol külügyi hivatalban tiltakozott a brit haderőnek a francia haderővel szembeni eljárása miatt.

A szabad ir állam szembeszáll Angliával.

Rómából jelentik: Az olasz lapok figyelme Irország felé irányul. Feltűnő helyen közlik a Stefani-iroda egyik newyorki táviratát, mely szerint ottani ir körökben számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Anglia erőszakkal meg akarja szállni az ir kikötőket. Ezzel kapcsolatban ez olasz lapok kiemelik De Valera ir miniszterelnök kijelentését, mely szerint Irország mindenáron fenn akarja tartani a semlegesítést és ha kell, azt fegyveresen is megvédelmezi.

Dublini jelentés szerint De Valera pénteken nyilatkozatot tett, melyben a többi között ezeket mondotta:

— Félreértések elkerülése végett szeretném megismételni, hogy a kormány nem szándékozik lemondani arról a semlegességi politikáról, amelyet szeptemberben nyilvánkozott. A szabadállam kormányának eltökélt szándéka, hogy minden téren megvédelmezi Irország semlegességét.

Svájc megkezdte a leszerelést.

Bernből jelentik (Stefani): A szövetségi tanács közleményt adott ki, mely szerint a hadsereg parancsnoksága elrendelte a hadsereg egyrésztének leszerelését.

Helyreállították a Svédország és Norvégia közötti forgalmat.

Stockholmból jelentik: A svéd külügyminisztérium a következő közleményt adta ki: A norvég területen folyó ellenségeskedések bezüntetése következtében megszüntetik a Norvégiából és Norvégiába irányuló átmenő forgalom korlátozásait, amelyek a háboru idezett elő.

Laval államminiszter beszámolót tartott a francia szenátorok előtt az általános helyzetről

Haladások a francia - német - olasz együttműködés felé

Vichyből jelentik: Vichyben pénteken mintegy 50 szenátor ülést tartott, hogy meghallgassa Lavalnak az általános helyzetről és az angol-francia diplomáciai viszony megszakításáról szóló jelentését.

Wiesbadenből jelentik: A német fegyverszüneti bizottság felszólította a francia küldöttséget, intézkedjék az elzász-lotharingiai németeknek a francia börtönökből való szabadonbocsátása érdekében. A fegyverszüneti bizottság közölte még, hogy eleget tesznek a francia küldöttség kívánságának és szabadon bocsátják a foglyul ejtett francia kórházi személyzetet, ha nincs rá szükség a francia foglyok ápolásánál.

Vichyből jelentik: A francia nemzetvédelmi minisztérium Vichyből érkezett jelentése közli, hogy a fegyverszüneti szerződés értelmében a kormány megtöltötte a francia állampolgároknak a hadiszolgálatot olyan államokban, amelyek Németországgal és Olaszországgal még hadat viselnek. A tilalom ellen vétőket

kényszer munkával, vagy halállal büntetik.

Vichyből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a francia közmunkaügyi minisztérium közpon-

Az oráni események következtében a német fegyverszüneti bizottság nem kívánja a francia hadihajók leszerelését

Wiesbadenből jelentik: A német fegyverszüneti bizottság az oráni események következtében jegyzékben közölte a francia küldöttséggel, hogy a német véderő főparancsnoksága a francia hajóhadnak a fegyverszüneti szerződés nyolcadik pontjában foglalt leszerelésétől egyelőre eltekint.

A Popolo di Roma tangeri jelentése szerint az oráni tengeri csatának folytatása is volt. Tangerből jelentik, hogy az ottani francia parti ütegek tüzelni kezdtek két angol torpedórombolóra, mely a partok közelében haladt. A két angol hajó sűrű füstöt bocsátva ki sietve eltávozott a francia partok közeléből.

A jövő hét elejére összehívják a francia országgyűlést

A sajtó kedvezően fogadja az új alkotmány terveit

Vichyből jelentik: (Havas.) A francia országgyűlést a jövő hét elejére összehívják. Nemsokára összeül a nemzetgyűlés is. A franciaországban tartózkodó képviselőket és szenátorokat meghívták, jöjjenek haladéktalanul Vichybe, illetve Clermont Ferrandba és vegyenek részt az ország jövőjéről döntő nagyjelentőségű tanácskozáson.

A lapok kedvezően fogadják az alkotmány új

alapokra fektetését, melynek célja, hogy lehetővé tegyék az ország gyors talpraállását. A *Figaro* kiemeli annak szükségességét, hogy újja kell szervezni az intézményeket, egyszerűsíteni kell és alkalmazni az új állam szükségleteihez. A legyőzött országnak, a gyászoló országnak nincs szüksége nagy kormányzati fényűzésre, elég néhány eltökélt, hozzáértő és jóakaratu férfi.

A nagy tubus különösen kiadós

...és éppen ezért oly hatásos a fogkő ellen!

A Kalodont felülmúlhatatlanságát sulfortizin olaj tartalmának köszönheti, ennek a tudományosan elismert, klinikailag kipróbált, fogkő ellen hatásos szernek. Kalodont fogkrém rendszeres használata megvédi a fogkőveszélytől, a fogak meglazulásától és sokszor egészséges fogak kihullásától.

Ha Ön nemcsak fehér, de egészséges fogakat is szeretne, úgy használjon állandóan Kalodont fogkrémet. Ez megadja Önnek azt a biztos tudatot, hogy fogai szép és egészségesek maradnak.

KALODONT fogkő ellen

ti igazgatósága elfoglalta volt helyiségeit Párizsban. A német hatóságok, amelyek ezeket a helyiségeket átmenetileg használták, haladéktalanul ismét a francia kormány rendelkezésére bocsátották azokat.

Argentina visszahívta követeit a német megszállás alatti országokból.

Buenos-Airesből jelentik: Az argentin kormány visszahívta norvégiai, hollandiai és belgiumi diplomáciai képviselőit.

Dán tárgyalások Moszkvában.

Moszkvából jelentik: A Moszkvában tartózkodó dán kereskedelmi bizottság megkezdte tárgyalásait. A bizottság vezetője látogatást tett Molotovnál, majd visszatért Koppenhágába.

Vichyből jelentik: Francia hivatalos jelentés szerint a francia rádió ismét megkezdte adásait. Az adások reggel kezdődnek és a megszokott órarendet követve, 20 óra 30 percig tartanak.

Az alexandriai francia flotta helyzete.

Alexandriából jelentik: (Reuter.) Az alexandriai francia flotta egységeinek hollétéről még most sem tudnak semmit. Péntek este a város még tele volt francia és angol tengerészekkel. A francia tengerészeket azután hajóra parancsolták.

Francia repülőgép bombázta Gibraltárt.

Algecirásból jelentik: Egy francia repülőgép péntek reggel bombát dobott Gibraltár erődjére. Az angol légvédelmi ütegek tüzelni kezdtek.

Az olasz rádió vitája az angolokkal a francia hajóhadról.

Rómából jelentik: Az olasz rádió péntek esti francia nyelvű hírszolgálat keretében a következő megállapítást tette azzal az angol állítással szemben, mintha a tengelyállamok hatalmukba akarnák keríteni a francia hajóhadat:

— Németország és Olaszország — szól a nyilatkozat — egészen más feltételeket szabott volna Franciaországnak, ha valóban bármilyen szándéka lett volna a francia hadihajókkal kapcsolatban. A két győztes hatalomnak azonban az Anglia elleni harcban nincs szüksége a francia hadihajókra, minthogy a mostani háborút egészen más eszközökkel vívják meg.

Élénk diplomáciai tevékenység a román-magyar viszony rendezésére

A Curentul értesülései a magyar fővárosból. — Belgrád közvetítő szerepe Budapest és Bukarest között

Budapestről jelentik: A Curentul budapesti jelentése szerint a magyar fővárosban rendkívül élénk diplomáciai tevékenység folyik a román-magyar kapcsolatokra vonatkozóan. A diplomáciai tevékenységből kitűnik, hogy a katonai intézkedések ellenére minden súly a diplomáciai tényezőkre helyezkedik. A belgrádi és a bucuresti magyar követek is ebben az ügyben érkeztek jelentéstételre Budapestre.

Belgrád — folytatja a Curentul jelentése — amely kölcsönösen jó viszonyban van úgy Bucurestivel, mint Budapesttel, közbenjáró szerepet vállalt, hogy enyhítse a két ország közötti viszonyt és lehetőség szerint baráti hangulatot akar teremteni. Belgrád vállalkozásának tényleges eredményeiről eddig még semmit sem közöltek a nyilvánossággal.

A magyar főváros békés hangulata meg egyezik a határok nyugodt légkörével. Jól érlelt diplomáciai körökben úgy hiszik, hogy rövidesen felfüggesztik Romániában az életbe léptetett katonai intézkedéseket s ezt Magyarország is követni fogja. Így békés légkör keletkezhetik a két állam közötti tárgyalások megkezdésére.

A jugoszláv kormánytanács a Szent-Száva-rend elsőosztályú érdemrendjével tüntette ki a Belgrádban látogató magyar igazságügyminisztert.

Belgrádból jelentik: A jugoszláv fővában tartózkodó Radocsay László magyar igazságügyminiszter tiszteletére péntek délután 11 órakor Bakách-Bessenyei György magyar követ teát adott. Este 8 órakor Markovics László

zár jugoszláv igazságügyminiszter hajókirándulást rendezett a I. Sándor hajón. A jugoszláv kormányzótanács Radocsay Lászlónak a Szt. Száva-rend elsőosztályát, Anquál Pál egyetemi tanárnak a Szt. Száva-rend másodosztályát adományozta.

Bolgár és török vonatkozású diplomáciai megbeszélések Jugoszláviában.

Belgrádból jelentik: Stojiloff bolgár követ pénteken hosszabb megbeszélést folytatott Andros jugoszláv kereskedelmi miniszterrel.

Pál jugoszláv kormányzó-herceg brdói nyári kastélyában kihallgatáson fogadta Sumenkovicot; Jugoszlávia ankarai követét, aki jelentéstételre Belgrádba érkezett.

Valódi angol szövetek viselőit és a választékos öltözködők figyelmét felhívjuk a

DOMBRIA

műszövetség elsőrangú, tisztá

gyapju szöveteire

melyek tartósság és művészeti szempontból első helyen állanak a világpiacon. A Dombria műszövetség valódi homespune szövetei 75 cm. szélesek, ára méterenként 420 leitől 530 leig. Szövészeti különlegességek készítése elvállaltatik. Dombria, Cluj, Bratjanu-utca 19. Főlerakat, Oradea, I. G. Duca 23.

Évzáró ünnepség Gyergyószentmiklóson

A gyergyószentmiklósi női egyesületek közös évzáró ünnepséget rendeztek az elmúlt vasárnap délután a plébániatemplomban.

Az ünnepséget félórás szentségimádás vezette, majd László Ignác főesperes-plébános rövid bevezető beszéde után megkezdődött a különböző egyesületek beszámolója.

Kétirányú megállapítást szögeztünk le a beszámolók alapján. Az egyik: A nyolcféle egyesület mind egyaránt hasznos és szükséges. Olyan keretet nyújtanak azok, ahova beleilleszkedhetik minden rendű-rangu és koru katolikus nő, sőt be is kellene illeszkednie mindenkinek a mai kor szellemének megfelelően.

A másik megállapításunk: az egyesületek különböző munkaprogramm mellett is szerves egység benyomását keltik. Egy közös pontból kiinduló sugárknak látszanak, amik mind egy-ugyanazon kör vonalába jutnak be.

Itt minden munkámagásabb szempontból egyedül Istenért folyik. A legaktívabb egyesület kétségen kívül az Oltáregyesület. Mint a jó háziasszony az otthonában, úgy találják őket tenni valót állandóan a templomban, a sekrestyében. Beszámolójuk végén a főesperes-plébánostól kapott dícséretre valóban rászorgáltak. A templom s a sekrestye minden zuga rendezés, tiszta és izlésesen szép. Az utolsó három év alatt úgy felszerelték ruhárukat, hogy — a plébános elismerő szavai szerint — bármely nagyváros egyházi ruha-készítéssel versenyezhetnek.

Az Oltáregyesület után legjelentősebb egyesület a Mária Kongregáció. Az intézeti „Kis Kongregáció”-n kívül külön kongregációjuk van a hölgyeknek s külön a leányoknak. Ez az egyesület fogja át lelkileg a többi is. Tulajdonképpen ez az a termő talaj melyből a többi egyesület élte is táplálkozik. Nemcsak a lelkigyakorlatok, katekizések megrendezésével szolgál a többieknek, de ennek az egyesületnek a tagjai azok, kik minden külső és belső vonatkozásban szolgálatra állnak minden egyesületnek.

A Székelylány egyesület vezetősége a kongreganisták sorából kerül ki, kongreganisták vezetik, tanítják, minden irányban nevelik a Márta kör tagjait, a vidékről bekerült cselédányokat. A napközi otthon elhagyatott gyermekeinek ők a gondozói, a Misszió céljaira szükséges pénzszerzéseket ők gyűjtik össze, az Egyházközségi Leánycsoportban az előadásokat kongreganista asszony tartotta s a Szeretetház szegényeit is a Kongregáció tagjai gondozták.

Meghatott mindenkit még a Misszió beszámolója. Sok könnyet letöröltek, fájdalmat enyhítettek ezek a névtelen irtalmas lelkek.

Mindenki fölfigyelt a Márta-kör vezetőjének beszámolójára. Különösen megható volt, amint ez az egyesület számon tartja hogy a lányok milyen mértékben tesznek eleget vallási kötelezettségeiknek. Kissé lehangelő volt a bejelentés, hogy a cselédtartó asszonyoknak csak három százaléka veszi komolyan, hogy a házában alkalmazott leány ünnep- és vasárnap szentmisét hallgasson. Hatwannyolc százaléka már, különböző fokban ugyan, de elhanyagolja ezt a kötelességet. Mindenesetre vizsgálat volt a beszámoló ama része, mely kimutatta, hogy a városban szolgáló lányok tekintélyes száma az egyesület körében töltötte vasárnap délutánjait. Elenyésző kis százaléka az, akit még nem sikerült az Egyesület kedves családi körébe vonni.

A beszámoló végén a Tabernákulumba újra visszahelyezett Oltáriszentség előtt felhangzott a Te Deum. Mindenki érezte: valóban sok a megköszönni való az elmúlt évről. Azt is éreztük, ugyanannyi a kértünk is — a jövőre.

A záróbeszédben László Ignác esperes-plébános kihangsúlyozta, hogy szeretné, ha jövőre a férfi egyesületek is hasonló munkás évről számolhatnának be.

—nna.

Légyvédelmi tudnivalók

A vármegye hivatalos közleménye

Biharmegye a légyvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban 1066—1940. szám alatt az alábbi közleményt adta ki:

A pincék és alagsorok felhasználása légyvédelmi menedékhelynek.

A helyi hatóságok által a békeidőben megállapított közös óvóhelyeken kívül a polgári lakosság légi támadások esetén felhasználhatja a pincéket és alagsorokat is, az olyan épületeknél, amelyeknek nincsen pincéje, szükség esetén a földszinti épületet is.

Szükséges, hogy minden egyes lakos tudja azt, miképpen használják fel a pincét, mint óvóhelyet.

A pincét gázvédelmi célokra akkor lehet felhasználni, ha tökéletesen légmentesen elzárják a pincék szellőztetőit és ajtóit. Abban az esetben, ha az ajtó nem jól záródik, szükséges, hogy kívül pokróc elhelyezésével megduplázzák az ajtót. A pokróc, ha szélességben s magasságban meghaladja annak az ajtónak méreteit, melyre helyezték s néhány centiméterre legő a földre és ólondarabokkal vagy vasdarabokkal van ellátva, hogy jól a földhöz feküdjék, megakadályozza a gázok behatolását. A védelem még hatásosabb, hogy ha egy pokróc helyett bizonyos távolságban két pokrócot használnak fel. Az első pokrócot arra az ajtóra kell elhelyezni, amely a lépcsőlejárathoz vezet, a másodikat pedig a lépcsőlejárát végén, hogy ha a pincének nincs dupla ajtaja.

Egy így felszerelt pincében való tartózkodás azonban nem lehet a végtelenségig meghosszabbítani a megfulladás veszélye nélkül, mivel a pince levegője az oxigén fokozatos felhasználása és nagymennyiségű szénoxidokkal való feleselődése folytán, mind használhatatlanná válik a légzőszervek számára, a pincében tartózkodó személyek légzése következtében.

Tehát a pincéket minden riadó után, még abban az esetben is, ha a helyiségbe nem hatolt be a gáz, feltétlenül ki kell szellőztetni.

A pincében való veszélytelen tartózkodás tartama a pincében foglalt levegő tömegétől és a benn tartózkodó személyek számától függ. Egy gyugalmi helyzetben levő felnőtt egyénnek óránként egykőbméter levegőre van szüksége. Ha a pincét nem villannyal világítják, számolni kell azal, hogy egy rendez petróleumlámpa óránként egy köbméter levegőt, egy szál gyertya pedig körülbelül 600 liter levegőt fogyaszt. Ennélfogva csak a feltétlenül szükséges számú lámpát vagy gyertyát szabad használni.

A gázálarc viselése.

Abban az esetben, ha a lakosság egyéni védőeszközökkel rendelkezik, a következő alapszabályok feltétlenül betartandók, mert különben a védekezés teljesen illuzóriussá válik.

A gázálarcot értékes tárgynak kell tekinteni és jó állapotban kell tartani, tehát óvni kell a nedvességtől és ha lehet, légmentesen, jól záró dobozban kell tartani, amelybe sem nedvesség, sem gáz nem hatol be. A gázálarcot sohasem szabad benedvesíteni.

A gázálarcot mindig kéznél kell tartani.

Helyes és gyors alkalmazását mindenki tanulja meg, mert bármilyen jó legyen az álarc, ha rosszul van feltéve, nem nyújt védelmet, viszont egy egészen egyszerű szerkezetű álarc is, ha jól van a fejre alkalmazva, mindig hatásos védelmet jelent. (Ugy a gázálarc felszerelése, mint annak használata tekintetében a katonai hatóságok, vagy polgári oktatók adják meg a szükséges utasítást.)

Bombázás ideje alatt a menedékhelyen az álarcot az előkészület állapotába kell helyezni. Ha gáz hatolt be a menedékhelyre, mivel az nem volt jól lezárva, fel kell tenni az álarcot és meg kell keresni azokat a nyílásokat, amelyeken keresztül behatolt a gáz.

Az álarcot azonnal védelmi állapotba kell hozni, amint a menedékhely közelében lövedékek robbannak fel.

Az álarccal nem szabad szaladni és lehetőleg kerülni kell az erőltetett légzést.

Ritka, mély és nyugodt lélegzetet kell venni. Az álarcot még a bombázás után is mindaddig viselni kell, amíg a gáz jelenlétét feltételezhetjük. (Általában két óráig.)

Az álarc egyéni és tulajdonosa nevet viseli. Az álarcot egyszersmindenkorra viselőjének méreteire kell beállítani. Mindazok, akik jól fel tudják tenni az álarcot és azt állandóan maguknál is hordják, nem kell félniük a szemeket és tudót veszélyeztető gázok káros hatásától.

(Folytatjuk.)

Miseruhák, pluvialék, kelyhek, zászlók, cingulusok, gallérok, reverendák stb.
legelőnyösebb beszerzési forrása
Oberbauer A. Utóda
Magyarország legrégebbi templomrendező és zászlókészítő vállalkozása.
Budapest, IV. Váci-utca 41. sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

A német hadsereg támaszpontjai az Anglia elleni támadás végrehajtására

Anglia lemond a La Manche csatorna első vonalainak védelméről?

Berlinből jelenti a Centropa Press: Amint tudvalevő, a Guernesey és Jersey nevű angol szigeteket pár nappal ezelőtt a német haderő légi, tengeri és szárazföldi egységei sikeres, egyesített támadással foglalták el. E szigetek jelentősége a küszöbön álló nagy harcok szempontjából rögtön kiderül, ha megvizsgáljuk azt a valószínű módot, ahogyan majd a német támadás Anglia ellen végbemegy.

A támadásban, legalább is annak bevezető szakaszában, a német légi haderő lesz a főszerep. A norvégiai, hollandiai, belgiami és franciaországi foglalások eredményeként a németek nagy és az Anglia elleni háború folytatására rendkívül kedvező fekvésű légi támaszpontokra tettek szert.

1. A délnorvégiai támaszpontok a Skócia, valamint az Orkney és Shetland szigetek elleni támadást teszik lehetővé. A távolság innen csak mintegy 500 kilométer, vagyis fele annak, amit a német repülőgépeknek akkor kellett megtenniük, amikor még csak a német öbölből szállhattak fel.

2. Hollandia és Belgium a Közép-Anglia elleni támadásokra és pedig a nyugati és keleti partvidék elleni támadásokra szolgál. Innen a legnagyobb távolság az angol nyugati partokig 400 kilométer.

3. Észak- és Nyugat-Franciaország Anglia egész déli részének megtámadására nyújt előnyös kiinduló pontokat.

E három hatalmas és kiterjedt támaszponttól Németország minden oldalról a siker esélyével folytathatja a légi háborút Anglia ellen.

E támaszpontok keretében a Guernesey és Jersey szigeteknek különös jelentősége lesz. De vajjon a németek felhasználhatják-e ezeket a szigeteket újabb repülő támaszpontok céljaira? Túlkicsik ezek a szigetek légi kikötők vagy szárazföldi szervek létesítésére. Másképp fogják felhasználni őket. És pedig időjelző szolgálatok berendezésére, továbbá a tengeri haderő előőrsei és felülvizsgáló egységei részére, végül kényszerleszálló helyeknek. Az angolok maguk is látják, hogy e szempontokból a két sziget jelentősége vitán felül áll, de a közvélemény előtt mégis azt hangoztatják, hogy azért hagyták el a szigeteket, mert hadászati szempontból nem tulajdonítanak jelentőséget azoknak. Az Anglia elleni harcok mindenestre meg fogják

mutatni, mire tudják majd a németek felhasználni ezeket a szigeteket.

Svéd értesülés szerint július 9-én kezdődik az Anglia elleni főttámadás.

Newyorkból jelentik: A Curentul newyorki Ruter jelentést közöl. A jelentés szerint a Newyork Times stockholmi tudósítójától távirati

A német-angol háború eredményétől függ Szíria fősza badulása és az egész arab kérdés megoldása

Berlinből jelenti a Centropa-Press. Valamikor nagy terveket fűztek ehhez a hadsereghez. Támadás Törökországgal együtt a Kaukázusban; támadás Németország hátába a Balkánon át; támadás Olaszország ellen Jugoszlávián keresztül; a mossuli petróleumtermelő központ és a Mossulból Beyrout és Tripoli felé vivő kőolajvezetékek védelme — és így tovább. Franciaország összeomlásával azonban mindezek a tervek mélyen elcsendesedtek. Weygand tábornok mint Pétain tábornagy kiküldötte Szíriába repült, hogy lefegyverezze ezt a hadsereget és katonátlanítsa Szíriát. Így Szíria sorsa új fordulatot nyert. Bizonyos, hogy Szíria és Libanon ezzel felszabadul a francia mandátum alól és a két tartomány lakossága közelebb jut a teljes szabadsághoz, mint valaha.

Természetesen Szíria sorsára vonatkozólag az utolsó szót akkor mondják ki, mikor Németország harca Anglia ellen eldőlt. Ennek az elhatározó küzdelemnek az eredményétől függ egyébként a szíriai kérdésen kívül az egész arab probléma is. Tévedés tehát azt állítani, hogy a küszöbönálló nagy harc csak Európa külső képét érinti. A háború eredménye közvetlen hatással lesz Nyugat- és Középeurópára, a Balkánra, a Közel-Keletre és

értesítést kapott. A távirat szerint norvégiai német katonai körökből kiszivárgott hírek szerint az Anglia elleni döntő támadás július 9-én indul meg. A lap tudósítója hozzáfűzi a jelentéshez, hogy a norvég kikötőkben nagyszámú német csapatteket és hadihajókat vontak össze. Legnagyobb erőösszevonás Bergen és Stavanger kikötőjében van. Az itt összevont csapatok teljesen indulásra készen várnak a legfőbb parancsnokság intézkedéseire.

Ireket gyanúsítanak a newyorki kiállítási pavillonban talált pokolgép elhelyezésével.

Newyorkból jelentik: Jelenítettük, hogy a newyorki világiállítás angol pavillonjában pokolgépet fedeztek fel, mely azután a rendőrségre szállítás közben felrobbant. Az amerikai rendőrség ezzel kapcsolatban elfogta a kiállítás egyik ir látogatóját és alaposnak véli a gyanút, hogy az illető helyezte el a pokolgépet az angol pavillonban.

egész Afrikára, sőt távolabbi vonatkozásban kihatással lesz a Távol-Keletre és az egész világra. Németország, amely Európában csak az abszolút szükséges élelteret kívánja a maga számára és visszaköveteli régi gyarmatait, valójában véve az angolok által elnyomott népek egész sorának érdekében harcol, noha e népek ma még nem látják elég világosan ezeket a tényeket.

Titkos szerződés jött létre a palesztinai zsidó állam megalapításáról.

Lisszabomból jelentik: A World Press Union jelentése szerint Anglia és a Jewish Agency végrehajtó szerve között titkos szerződés jött létre. A jelentés közli a szerződés tartalmát is. Az angol és héber szövegű szerződést június 22-én írták alá. A szerződés öt pontból áll. Ezek közül a főbb pontok a következők:

1. Judea szabadállam az angol királyság fennhatósága alatt és nagyjából a mai Palesztina területéből áll.
2. Azonnal megkezdik cionista véderők felállítását.
3. Az angol Nemzeti Bank kezességével angol Cionista Holding-társaságot alapítanak.

Ellentétes értelmezés Washington és Berlin között a Monroe-elvről

A németek azt kívánják, hogy Amerika ne szóljon bele európai ügyekbe. Hull washingtoni külügyminiszter ragaszkodik ahhoz, hogy Amerika nem engedhet változást az európai államok nyugati kirtokaiban

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter pénteken nyilatkozott arról a német jegyzékről, amely hangoztatja, hogy Németország nem hajlandó elfogadni a Monroe-elv amerikai értelmezését és azt tarthatatlannak mi-

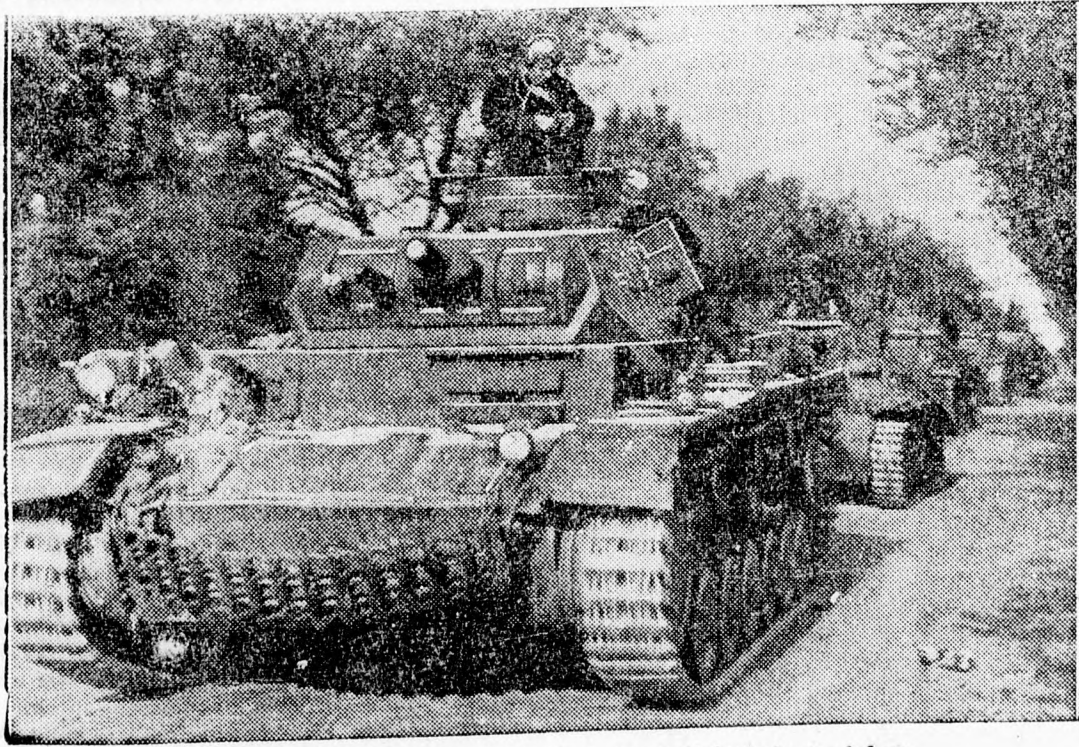
nősíti. A német külügyminisztérium jegyzéke szerint a Monroe-elv csak akkor alkalmazható jogosan, ha az amerikai államok nem avatkoznak be az európai ügyekbe.

Hull kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya ezidőszent nem akar vitába bocsátkozni Németországgal, Amerika megmarad álláspontja mellett, hogy nem engedhet meg semmi változást európai államoknak a nyugati világrészben lévő birtokállományában.

Egységes irányítás alá helyezik az országőrséget, katonai előképzősöket és nemzeti gárdákat

Bucurestiből jelentik: Teofil Sidorovici, az Országőrség parancsnoka, Scheletti tábornok, a katonai előképzősök parancsnoka és Petre Georgescu tábornok, a Nemzeti Gárda parancsnoka közös kiáltványt intéztek a vezetésük alatt álló szervezetek tagjaihoz. A kiáltvány köszönetet mond az országőröknek, katonai előképzősöknek és gárdistáknak az önfeláldozó magatartásért, ahogyan a menekültek segélyezésében a hatóságok segítségére voltak.

A kiáltvány bejelenti, hogy a feladatok megoldása érdekében az Országőrséget, a katonai előképzős mozgalmat és a Nemzeti Gárdát egységes irányítás alá helyezik és közös programot dolgoznak ki számukra. A mozgalmak helyi vezetőinek teljes együttműködésben kell dolgozniuk és mindennap figyelniük kell a rádió nekik szánt felhívásait.

Német tankok felsorakoznak a nyugati francia partokon

Hitler a katonái között

Hogyan él Hitler a harctéren, katonái között? Mindenkit érdekel ez ma, mikor az egész világ lélegzétvisszafojtva várja, mit talál ki vajjon a németek nagy vezére utolsó, leghatalmasabb ellenségének leverésére, milyen új meglepetéseket, milyen új haditerveket és milyen új győzelmeket készít elő saját népe és az ámuló emberiség számára ez a csodálatos lángelme, ez az ellenállhatatlan akarat.

A *Corriere della Sera* harctéri tudósítója visszaemlékezve a franciaországi harctér eseményeire, az alábbi jellemző képeket festi Hitleréről, a hadvezérről, amint borzalmas csaták színhelyén megjelenik.

Örömmujongás fogadja a Vezért

A nyugalom egy rövid oázisában éppen ebédünk elköltéséhez láttunk, — írja. — Csak sejtelmes dübörgések jelezték Rouen felől, hogy a harcok nem húzódtak el messzi tőlünk. Egyszerre eleven mozgás, lázas sietség támadt környezetünkben. A katonák eldobták csakjüket és mindenki egy irányba fordult. Porfelhő verődött fel az országúton és motorzúgás hallatszott. A Führer vezérkara volt, amely gyors iramban jött gépkocsikon Lille felől, mintha forgószél sodorta volna. És köröskörüli nem lehetett többé mást hallani, mint az ő nevét. Minden arcon nélyesleges elfogódottság, határtalan tisztelet, csodálat, rajongás tükröződött s minden szem sokaig követte még a porfelhőt, amely egyre kisebb lett, ahogy gyorsan közeledett a láthatár felé.

Ezen az estén Dietrich birodalmi sajtófőnök egy elfoglalt város nagy szállodájában mesélte nekünk, hogy a Vezér meglátogatta mindazokat a helyeket, ahol a világháború folyamán mint a német hadsereg egyszerű katonája harcolt.

— Nekem is, — mondta dr. Dietrich, — aki kíséretében lehettem, kitörülhetetlen benyomásokat szerzett ez a zarandoklat. Különösen mikor az Ypern melletti állásokból, ahol a világháborúban egy egész évig voltunk beásva, a város felé haladtunk és amint közeled-

tek a templomtornyok, nehéz harcok emlékeit idézték fel bennünk. A Führer sorra akarta látogatni mindazokat a helyeket, amelyek nagy háborus élményeket jelentettek számára. Meglátogatta a Kemmelberget, látni akarta még

A Vezér élete állandó és szoros kapcsolatban folyik le a hadsereggel

Május tizedike óta, amikor a nagy nyugati hadműveletek megkezdődtek, a Vezér élete állandó és szoros kapcsolatban folyik le a hadsereggel. Annak a hadvezérnek a spártai életmódja ez, aki a névtelen baka egyszerű sorából került ki és ezért zivizesen tér oda vissza. A bizalmas, jól kiválogatott munkatársak kis csoportja veszi körül éjjel-nappal a Vezért. Mindig ugyanazok az emberek; polgári személyek és katonák, akik évek során alaposan megismerhették a Vezér közvetlen környezetének légkörét és akik tökéletesen beletanultak parancsainak és cselekvéseinek stílusába, úgy, hogy Hitler az ő segítségükkel néhány szóval óriási katonai és politikai horderejű parancsokat és utasításokat tud adni.

A Vezér, — amint dr. Dietrich sajtófőnök jellemzi őt, — csodálatraméltó egyszerűsítő művész. Logikája hallatlanul éles; alapos mérlegelés után tökéletesen világos döntés következik be nála s határozatait oly eréllyel viszi keresztül, amely a legkisebb eltérést sem enged meg. A Vezér terveit oly szabályszerűen és hajszálpontosan hajtják végre, ahogy az óra mutatói haladnak a számlapon.

Ugy él, mint egy egyszerű katona

— Ne higgyenek önök, — mondotta a továbbiakban a birodalmi sajtófőnök, — ne higgyenek önök a Vezér életéről, egészségi állapotáról, különösen pedig az állítólagos állatlanságáról szóló legendáknak. Soha se volt az ő élete oly szabályos lefolyású, és egészségi állapota sohasem jobb, mint mostanában. A szabad levegőn való tartózkodás jót tett ne-

egyszer Messienest s hosszasan időzött Cambrai-nál és Arras-nál. S mindenütt, ahol a katonái annyira közel jutottak hozzá, hogy megismerhessék, örömmujongás vette őt körül. Aki tanuja lehetett egy ilyen találkozásnak a Vezér és harcosai között, az tudhatja, hogy a „lelkésedés” erőtlensz szó annak kifejezésére, ami ilyenkor körülötte lejátszódik. A katonák egyszerűen magukon kívül voltak az örömtől és boldogságtól, hogy Hitlert szemtől-szembe láthatták.

ki; pompásan néz ki... Eljön az idő, hogy mi, akik oly szerencsések voltunk, hogy ezeket a történelmi órákat az ő közvetlen közelében éltettük át, sokat fogunk nagyságáról beszélni. De annyit már ma meg kell mondanom: A zseniális tervek, amelyek a legnagyobb, győzelmes csatákat eredményezték, a kuinói, a flandriai, a sommei csaták tervei — egytől-egyet az ő művei. És ez a férfi, aki megszámlálhatatlan millió ember sorsát tartja kezében, úgy él, mint egy egyszerű katona, mint egy aszkéta. Vegetáriánus, szeszes italokat nem fogyaszt, nem dohányzik. Egész élete egyetlen óriásméretű álomra irányul, amely már megvalósulóban van.

Egy újságíró felvetette a kérdést:

— Hogy bír egyetlen ember ilyen sokirányú munkát végezni és ekkora feladatokat teljesíteni?

A sajtófőnök így felelt:

— Ennek titka jórésztben az, hogy mindaz, ami körülötte van és történik, kezdve magával a mai német néppel, az ő műve. Ő az, aki ezt a népet felébresztette, átalakította és egy akaratot öntött belé. Katonáink minden fegyvere az ő alkotása; minden parancs magán viseli az ő személyiségének bélyegét. És ő jól ismeri saját művét, saját alkotását. Azt hiszem, hogy ennek a műnek a vezetése éppoly kevés erőfeszítésbe kerül, mint mikor az ember valamelyik tagját mozgatja. Csak egy valamit nem akart Hitler, egy valamit nem lehet az ő művének nevezni: a háborút. Ezt reá kényszerítették. De akik felidéztek ezt a háborút, reitendő büntetésben részesülnek. Ez a büntetés gyors lesz és visszavonhatatlan érvényű.

Frontprimadonna

Írta: Fóthy János

Életemben egyszer én is voltam színész. — ezen ügylész minden poétának át kell ennie. Színész voltam, vándorszínész, mint Petőfi, csak nem itthon, hanem idegenben.

Kissé különös volt a színtársulat, amelynek tagja voltam: csupa katona, a Thepis-kordé pedig, amelyen utaztunk, nem volt ekhós ezekér, hanem katonai teherautó, mert ez a társulat úgynevezett „frontszínpad” volt.

Akkor már hetek óta csönd volt a frontunkon. Hát, Istenem... csönd, ez is milyen viszonylagos fogalom! Akkoriban és ott a csönd annyit jelentett, hogy nem voltak komoly harcok, csak afféle jámbor csetepaték a mi járőreink és az ellenséges járőrök, a mi tábortábori őrségek és az ellenséges tábortábori őrségek között, nem is szólván azokról a hirtelen támadó és éppoly hirtelen el is ülő tűzérési záporokról, amelyeknek semmi értelme nem volt, ha csak kölcsönös ijesztgetés nem: itt vagyunk ám még, jó lesz vigyázni!...

Egyszóval, ebbe az idillikus csöndbe hasított bele izgalmasan a hír, hogy a hadosztályparancsnokság frontszíntársulat alakítását határozta el, az alsóbb parancsnokságok tehát jelentsék be, hogy „tisztai vagy legénységi állományukban van-e olyan egyén, aki hivatásánál, vagy tehetségénél fogva közreműködhetné a frontszínpad munkájában”... valahogy így, ilyen hivatalosan hangzott a hadosztálytól érkezett telefonparancs.

Nálunk, a mi zászlóaljunkban, volt egy tartalékos hadnagy, civilben operatőrnövendék, egy népfelkelő főhadnagy, aki ésimosan meghégedült és énekelt magyar nótákat és volt végül is csekélységem, aki — unalmas esteiken a kavernák gyertyafénye mellett, — az akkori pesti kabaré slégereivel szórakoztattam tisztársaimat.

Minket is bejelentettek és egy szép napon megjött a parancs, jelentkezünk a hadosztályparancsnokság székhelyén, N. faluban, a frontszíntársulatnál.

Hát így lettem színész, de igazán nem ez az, amit el akarok mesélni.

Itt a Primadonnáról lesz szó, a frontszínpad primadonnájáról, aki tartalékos zászlós volt, civilben színinövendék és szintén a rajvonalból került hátra a parancsnoksághoz, hogy „közreműködjek a frontszínpad munkájában”.

A Primadonna jóképű szőke fiú volt, „stramm gyerek”, ahogy akkor mondták, már szép sor kiütetés és görögött megviselet, gyűrött, foltos zubbonyán. A színtársulat tagjai hamar összeharatókorktak és másnap megkezdődtek a próbák. Nem készültünk színdarabra, csak afféle művészestre, mondjuk kabaré-előadásra, így legalább mindenki azt csinálhatta, amihez a legjobban értett. A Primadonna eleinte kissé fanyalagva vette tudomásul, hogy női ruhába kell öltöznie és az operatőrnövendék jeleneteket kell előadnia az akkor divatos operettkékből. Ez a fanyalgás érthető is volt; ő, szegény, mindig arról álmodott, hogy ünnepeket bonvivánja lesz valamelyik előkelő budapesti színháznak és most egyszerre primadonnává kell változnia a frontszínpadon... furesca dolog a háború! Viszont érthető volt a frontszínpad igazgatójának (civilben színházi rendező) az a gazdaságos és szakszerű megoldása is, hogy miután az operetthonvivánnak inkább énekelnie kell tudnia, mint játszani, erre jó lesz a mi operatőrnövendékünk, a színinövendék zászlós, tehát ugorják be a primadonna szerepkörébe, pontunk.

A próbák során a Primadonna csodálatos változáson ment át, egyre jobban beleélte magát szerepkörébe. Kezdte azzal, hogy mindenkivel összeszett; rendezővel, sugóval, karmesterrel, elsősorban pedig partnerével, a szerencsétlen operatőrnövendékekkel, aki úgy énekelte a Leányvásárt,

mintha a Lohengrin lett volna. „Mit állsz élm? Mit takarsz folyton?” — dühöngött a Primadonna, miközben az operatőrnövendék karmozdatokkal és esetenül zengette a nagy szerelmi keringőt. A Primadonna viselkedése egyre túrheterlenebb lett. Odacsapta szerepét, kirohant a színpadról, duzzogott, kérette magát, gorombáskodott a színházi szabóval, fodrásszal, de tehetetlenek voltunk vele szemben. Ő volt a társulat elágere, ő volt a Primadonna, szükségünk volt rá.

A főprába sem múlt el baj nélkül. Kifestve, jelmezben, teljes „díszletezés és világitás” mellett tartottuk meg és ekkor kiderült, hogy a Primadonna kevesli a fényt, hogy a keringőhöz piros üveget követel a reflektorra, de ez csak őt világitja meg, partnerétől horgítsa jótékony homályba, hogy a homokszákok vásznából összevarrt háttérfüggöny színe „üti” a ruhája színét, amelyet szintén homokszákok vásznából alkotott a színházi szabó, aki civilben női szabó volt Budapesten. Kiderült ezenkívül, hogy a szőke paróka, amelyet a fodrász kenderkőből varázsolt elő, öregíti a Primadonnát, hogy a zenekar túlhangos és a karmesterek fogalma sincs róla, hogyan kell színpadi díszletet kísérni... a Primadonna, mondom, már tökéletesen megfelelt nevének és a rendező fogcsikorgatva túrte szeszélyeit.

Effejejtettem mondani, hogy ahol mindez lejátszódott, a hadosztályparancsnokság székhelye, félig rommá lőtt olasz falu volt, polgári lakosságától rég kiűrt, szomorú kis fészek, amit igazán csak a rajvonat után érezhettünk andalító paradicsomnak. Volt a falunak afféle kultúrháza, kis színházteremmel, itt játszottunk, vagy ahogy színészek mondják: játsztunk. A falu völgyben feküdt, körülötte hegyek, rajtuk nem messze az olaszok vonala, ahonnan tűzérési megfigyelők kitűnően beláttak a völgybe, ezért aztán este csak gondosan elsötétített ablakok mögött lehetett világosságot gyujtani. Ez nagyon szigorú parancs volt és a színházépületnek is alaposan betörték minden el-

A francia gyarmatbirodalom

A zajló nemzetközi események között azt hiszik nem érdektelen a francia gyarmatbirodalom kérdése és ismertetése. Igaz ugyan, hogy az egyrészt Németország és Olaszország, másrészt Franciaország között megkötött fegyverszüneti tárgyalásokon területi kérdéseket nem érintettek. tény azonban, hogy ezt a kérdést is felvetik a béketárgyalásokon.

Ismeretes, hogy Anglia után Franciaország a világ második legnagyobb gyarmati hatalma. Kettőjük között azonban óriási eltérés mutatkozik. A francia gyarmatok és birtokok összterülete 11 millió 866 ezer négyzetkilométer (19-szer nagyobb, mint Franciaország), 69 millió lakossal, míg az angol gyarmatbirodalom 35 millió négyzetkilométer területen helyezkedik el (három és félszer nagyobb mint Európa), 460 millió lakossal, ami az egész föld lakosságának egynegyedét teszi ki.

A 16. és 17. század nagy tengeri felfedezései erősen buzdították a conquistadorokat és általában a dicsőséget és hasznot óhajtókat, hogy nekivágjanak a tengeri kalandoknak. Ekkor kezdődött meg a más földrészekre való európai gyarmatosítás. A régi időkben az első gyarmatok a feniáciaiak voltak, míg az új korszakban a spanyolok és a portugálok. Utánuk következtek a hollandok, franciák és angolok, a 19. században pedig bekapcsolódtak az újabb alakulatú államok: Németország, Olaszország, Belgium, Japán és az Egyesült Államok.

A francia gyarmatpolitika két korszaka. Az afrikai francia gyarmatok.

Vessünk most egy rövid visszapillantást a francia gyarmatbirodalom kialakulásának körülményeire. Két különálló korszakot különböztethetünk meg. Ha mindkét korszakban megszerzett gyarmatait megőrizte volna Franciaország, úgy ma jóval nagyobb gyarmati birodalommal rendelkezne, mint Anglia.

Az első korszakban, a 16. századtól a 18. század feléig, a franciák megszerzték Kanadát, Luisiánát (vagyis az Egyesült Államok mai területének 2/3-át), az Antilla szigetszoport egy részét és India háromnegyed részét, a Guyanában, az afrikai partokon és Madagaskarban elhelyezett számos települést kivül. De ezeket a hatalmas kiterjedésű területeket az 1763-i párizsi békeszerződésben csaknem egészen át kellett engednie Angliának. Midőn

pedig 1815-ben a bécsi kongresszuson újrajzolták a világ térképét, Franciaország megszűnt mint gyarmati hatalom, gyarmataiból csak jelentéktelen kis töredékek maradtak.

Alig múlt el azonban 15 év és 1830-ban Algír városának meghódításával megkezdődött a második korszak. Algír azonban csak 27 évig tartó hosszú, elkeseredett véres harcok után tudták megszerzeni. Algír a régi Numidia, katonai fővárosa Citra volt (a mai Constantine város) és amelynek lakosai anynyi gondot okoztak a római légióknak.

Algír (200 ezer négyzetkilométer területű, 7 millió 234 ezer lakossal) az első jelentős hódítás a francia gyarmatbirodalom második alapítási korszakából. A szomszédos országokat, Tunizst 1881-ben, francia Marokkót pedig 1912-ben foglalták el véglegesen. Megjegyezzük, hogy míg Algír francia birtok, addig Tunisz és Marokkó a szerződések értelmében csak mint protektorátus tartozik a francia gyarmatbirodalomhoz. Tuniszban megmaradt a „bej” és saját törvényeik szerint vezetik az országot (muzulmán vallású törvénykezéssel jelleget), Marokkó élén pedig a szultán áll, aki a „Serif” cí-

Indo-Kína jelentősége

Az afrikai gyarmatokon kívül Franciaország szempontjából föltétlenül Indo-Kínának van a legnagyobb jelentősége. Igaz, hogy ez a terület csak 740 ezer négyzetkilométer kiterjedésű, de ha tekintetbe vesszük, hogy ezen a vidéken nincsenek sem puszták, sem lakatlan területek, sőt 21 millió ember népesíti be, úgy kitűnik, hogy a francia Indo-Kína a gyarmatbirodalom legnagyobb és legértékesebb része.

Közigazgatási és politikai szempontból Indo-Kína két egyenlőtlen részre oszlik: 1. a „protektorátusi országokra”, amelyek Tonkin, Anam, Cambodge és Laos, 2. „Kokin-Kína”, fővárosa Saigon. Ez a terület gyarmat. 1881 óta Kokin-Kína egy képviselőt küld a párizsi parlamentbe.

Az egész Indo-Kína élén egy főkormányzó áll, „a francia köztársaság hatalmának letéteményese”, széles hatáskörrel. Székhelye Hanoi városa, Tonkin fővárosa. A főkormányzó rendelkezik szárazon és vizen a véderő felett, irányítja és meghatározza a katonai cselekményeket, kinevezi a tisztviselőket, összeállítja az általános költségvetést és jóváhagyja

met viseli, ami annyit jelent, hogy „Mohamed családjának leszármazottja”, amely jogcímet a valódi arab főnökök élénken cáfolnak.

Az utóbbi évek folyamán Olaszország mind erősebben hangoztatta Tunisz iránti jogait és ezt a kérdést az olasz-francia béketárgyalásokon is felvetik. A vitás kérdés ismertetése céljából leközzöljük a tuniszi lakosság néprajzi elosztását az 1936-os francia népszámlálás adatai alapján. A népszámlálási kimutatás szerint Tunisznak 1936-ban 1 millió 608 ezer lakosa volt. Ebből 2 millió 335 ezer 600 benszült (mohamedán vallású) 108 ezer francia, 94 ezer 300 olasz, 59 ezer 500 zsidó és 7 ezer 200 máltai.

Algír, Tunisz és Marokkó képezi „Francia Északafrikát.” Benszült lakosai fehérbőrűek nyelvük elarabosodott és a mohamedán hithez tartoznak.

Délre 4 millió négyzetkilométer területet foglal el a francia Szahara — erősen gyér lakossággal, — amely legalábbis eddig gazdaságilag teljesen terméketlen. Szahara déli szélén kezdődik a „fekete Afrika.” Franciaországnak ezeken a gyér lakosságú vidékeken a következő gyarmatai vannak: Francia Egyenlítőmenti Afrika, Francia-Nyugat-Afrika, Kamerun és Togo (e két utóbbi megbízásos terület, mivel a régi német gyarmatbirodalomhoz tartoztak), valamint Madagaskar szigete (613 ezer négyzetkilométer területű) és a környező szigetek, Szomália partvidéke, Reunion szigete és az indiai óceánon lévő szigetek.

A helyi költségvetéseket. Megvan az előjoga, hogy távolkeleti országokban képviselje Franciaországot és diplomáciai tárgyalásokon megállapodást köthet. A párizsi kormány utólagos jóváhagyásával. Alája van rendelve a protektorátusi terület négy államának négy helytartója, Kokin-Kína kormányzója, valamint a benszült hatóságok, amelyeknek köz-igazgatási téren eléggé széles hatáskörük van.

Néhány szó az Indo-Kína névről. Régi történelmesek „India transgangetica”-nak (a Ganges folyamon túli India) nevezték. Az Indo-Kína elnevezés, — amelyet valószínűleg Malta-Brun földrajztudóstól kapott, — igen megfelelő úgy földrajzi fekvését (Indiával és Kinával szomszédos) mint a lakosság elosztását tekintve. Két civilizációtípust különböztethetünk meg egyenlő részben megosztva: a kínait és az indiait.

A távoli évszázadokban Indo-Kínát előzőlötték a különböző népek vándorlása. Ezért olyai tarka Indo-Kína lakossága. A primitív néposztályból csak igen kevés maradt meg minden külső behatás nélkül. A mai lakosság túlnyomó része keleten a kínai, nyugaton pedig az indiai civilizáció befolyása alá került.

Az indiai befolyásnak köszönhető igen sok értékes mű és alkotás. Így az angolok építmények Cambodge északnyugati részén, amely az „Angkor-Thom királyi városból” és az „Angkor-Vat” templomból áll. Ezek a 9. századból valók.

A trópusi égőben lévő Indo-Kínának meley és száraz éghajlata van. Mivel azonban Ázsia déli keleti részén, a Csendes-óceán mellett fekszik, erősen ki van téve az időszakos szeleknek, főleg a „muszon”-nak, amely 6 hónapig egyrészt, másik 6 hónapban keresztül másrészt fú. A szelek rendszerességétől, illetve rendszertelenségétől függ a talaj termékenysége és az esőelosztás. Száraz években, amelyek természetesen, nehéz és sovány esztendőket, járványos betegségeket és politikai és társadalmi zavargásokat törnek ki.

Két hatalmas folyó: a Mekong (4 ezer km hosszú) és a Vörös Folyam szelik át az országot, amelyek főbb export terményei: a gyapot, selyem, kávé és az épületfa.

Indo-Kína tehát igen számottevő szerepet játszik Franciaország nyersanyag beszerzésének szempontjából. Érdekes körülmény, hogy ezt a gazdag területet a franciák szinte akarattal ellenére szerzték meg. Az indokínai hódítás a terület egészégtelen éghajlati viszonyai miatt nem volt népszerű Franciaországban. Nem is a kormány csapatai, hanem a francia katolikus hittérítők hatoltak be először Indo-Kínába és megkezdtek a benszült lakosság megtérítését. A hittérítők elleni üldözések és kegyetlenkedések késztették a francia kormányt arra, hogy hadihajókat és csapatokat küldjön. Így kezdődött meg az ország meghódításának 3. szakasza, mely 1859-től 1907-ig tartott.

Azóta és főleg a világháború után, Franciaország igen nagy befektetéseket eszközölt Indo-Kínában. Vasútvonalakat és utakat építettek, Hanoi-ban orvosi fakultást állítottak fel és ipari vállalkozásokba több milliárdot fektetett be.

képzeltető nyílását, hogy fény ne szűrődjék ki az éjszakai sötétségbe.

Ez is a történethez tartozik egyébként.

A Primadonna a „prémier” előtt már odáig ment primadonnai tempókban, hogy félreérthetetlen célzásokat tett arra a virágkosárra, amelyet előadás végén a társulat és az aranyos közönség nevében átnyujtsanak neki.

Ez már kicsit sok volt. A társulat elhatározta, hogy a bemutató után kitölti felgyülemlt hosszútűt a Primadonnán, de olyan formában, ahogy ez — mind hozzá, mind a társulathoz — a legméltoőbb. Tudomására hoztuk a Primadonnának, hogy előadás után a hadosztályparancsnok úr ő excellenciájára vacsorára látja vendégül a társulatot a hadosztálytörzs tisztiek kezében, hol is ünnepélyesen átnyujtják neki az óhajtott virágkosarat, amelyet, — de ezt persze már elhallgattuk előtte, — hagyományból, zöldségből és különböző megnevezhetetlen dolgokból köttettünk. Együttal titokban elhatároztuk, hogy mint egykor a Népszínházban a rajongó közönség kifogta a lovakat Fedák Sári várakozó kocsijából, úgy a mi Primadonnánkat is rajongói húzzák végig a falun, azon a félkerekű taligán, amelyet gondosan odakészítettünk a színpadi kijárat mellé. Előre boldogan dörszöltük a kezünket, ennek a diadalútnak várható győnvoreitől.

Másképp történt.

Az előadás lezajlott, óriási sikerrel, még a Primadonna is meg lehetett elégedve. A rajvonalból erre az estére szabadságot tisztek, legénység, a közeli parancsnokságok és a hadosztálytörzs urai zsúfolásig megtöltötték a színháztermet és rajongva tapsoltak a ritka műélvezet mámorában. A hadosztályparancsnok is megjelent természetesen és láthatóan jól mulatott.

Előadás után a közönség kiözönlött a színházból és ekkor az történt, ami mindenütt a világon, minden színházi előadás után történni szokott: száz és száz gyújtó lobbant fel a sötétben, a do-

hányfüstre kiéhezett emberek szárai gyújtottak rá cigarettájukra. Erre az ösztönzerű dologra senki sem gondolt, errenözve elfelejtettek tilalmat kiadni, ami nem is csoda.

Visszont az sem csoda, hogy egy pillanat múlva már jött az ellenséges vonalak felől a „spriccer.” Spragnell, gránát, egy nyári zápor heveségével. Most már mindenki tudta, minék köszönhető a dolog, az égő cigaretták egy szempillantás alatt kiludtak, az egész társaság a földre vetette magát.

A Primadonna sem érte biztonságban életét a rozoga kis színházépületben, ahol épp zászlóssá készült visszavedleni öltözőjének asztalánál. Ilyenkor, sragnell- és gránátésben, biztonságosabb a szabad ég alatt, földhözlapulva várni, míg elmúlik az istenitélet.

Amint ott lapulunk a földön, vérfagyasztó ordítást hallunk a színpadi kapu felől. A Primadonna ordított szegény, a Primadonna, akit abban a pillanatban, ahogy kinyitott a színházkapun, meztelen balvállán talált egy gránátszilánk.

Odaugrunk, segítségért kiáltunk, szanitécek rohannak elő hordággal, ráfektetik a jajgató Primadonnát, körülálljuk a hordágyat, zseblámpát gyújtunk, amelynek fényét sapkánkkal fogjuk fel, a Primadonna erősen vérzik, futva jön a doktor, bekötözi a sebet, a szanitécek elindulnak a hordággal a sötétben, mi utána, — ez lett a Primadonna diadalútja.

A tűzzápor elült közben és amint megilletődött kísérjük a Primadonna hordágyát, a sebesült kinyitja lehűnt szemét és elhalóan rebegi:

— Mit szölköt a nagy keringőhöz? Remek voltam . . . mi?

Ezzel elvesztette eszméletét, de már akkor is erősen élt bennünk a gyanú, hogy csak a nagyobb drámai hatás kedvéért. Sohasem tudtuk meg az igazat, mert a Primadonna másnap már hazafelé robogott a kórházvonaton, életének első és egyetlen igazi „bombasikerével” . . .

A SZUEZI CSATORNA

Soha sem fogom elfelejteni azt a ragyogó szép októberi napot, mikor végighajóztam a Szuezi csatornán. Bejárata, Port Said, nagy kikötőgátjaival, óriási Lesseps-szobrával, úgy él emlékezetemben, mint típusa a kirakatvárosnak, ahol két-három óriási áruházzal megtelt utcákon csak azért épült a sivatag homokjára, hogy keretül szolgáljon a világ legmozgalmasabb kikötőjének. Itt éjjel-nappal túlkölnnek a hajók, de ugyanitt az áruházak tövébe ragasztott kávéházakban, kis kocsmákban szintén éjjel-nappal szól a zene s folyik a tánc, hogy szórakoztassa a világ minden részéről összegyűlt hajósnepek és turisták ezreit. Port Said tulajdonképpen nem is város, csak megállóhely; egy-két órással, legfeljebb félnapos pihenő, egy kis szárazföldi kinyújtózás a Földközi tenger és az Indiai óceán között, amit Lesseps Ferdinándnak az a zseniális elgondolása teremtett meg, hogy a két tengert s ezáltal három világrészt nem a Nilus deltáinak felhasználásával, de a szárazföld áthágásával kell összekötni.

Csatornatervek a nagy fáraók idejéből

Bizonyos, hogy Lesseps előtt is az Ázsia és Európa közötti víziút megteremtése nem évszázadok, de évezredek óta megoldásra érett probléma volt. Sőt bizonyos tekintetben meg is oldották, de mindig a Szuez körüli belvizek s a Nilus deltáinak összekapcsolása révén. Így a múlt ködébe vesző hagyomány tud egy csatorna állítólagos létezéséről már másfél ezer évvel Krisztus születése előtt, még a nagy II. Rhamesz korából, viszont egészen bizonyos, hogy újabb ezer év múlva Necho fáraó százhuszezer munkással fogott a csatorna újból való megépítéséhez. A terv az volt, hogy a Memfis melől elágazó egyik, ma már halott delta-ágot, a pelusiunit használták fel, ezt csatornával kötötték volna össze a mai Timsah tóval, ahonnan új csatorna vitt a lejjebb fekvő keserűtavakig, amelyekből azután könnyű volt már áthidalást teremteni a Vörös tenger északi csücskéig, a mai Szuezi öbölhöz.

Ezt a tervet azonban Necho fáraó csak megkezdte s állítólag azért hagyta abba, mert jóslat jelentette ki, hogy nem az egyiptomiak, de a perzsák fogják annak hasznát venni. Amint hogy úgyis történt, mert Dárius fejezte be a csatornát, amelyet a Ptolemeusok állítólag annyira kibővítettek, hogy két hadigálya kényelmesen elhaladhatott egymás mellett — tehát szélesebb volt, mint a mai kanális.

Később ez az út — a Ptolemeus-dinasztia hanyatlása alatt — eliszaposodott, de megegyezően az arab uralom kezdetén, újra feltámadt régi dicsőségében. Ez lett a mohamedán hadi út Afrika felé, de amint annak leigázása megtörtént, a csatorna jelentősége is megszűnt s a gondozatlan kanális telehordotta a futóhomok.

Azután hosszú-hosszú szünet múlva Napoleon lángese vetette fel újra a csatorna megteremtésének kérdését. Ő azonban forradalmár volt ebben is és szakított a Nilusi delta-teóriával s először hangzott, hogy egyenes vonalban csatornát kell vágni a két tenger közé. A vele jött mérnökök hozzá is láttak a számításokhoz s felmérésekhez Anglia nagy aggodalmára, aki jól tudta, hogy a vetetett ellenség tulajdonképpen India felé keresi az által utat magának. A mérnökök egy számíttási hibája azután meg is akadályozta ezt a tervet. Úgy találták, hogy a két tengerszint között tíz méter különbség van s az Indiai óceán víztömege belezúdulna a Földközi tengerbe s tönkretenné annak kikötője.

Mohamed Ali a jövőbe lát

Ez a tévedés később, éppen Egyiptem újjáteremtőjének, a nagy Mohamed Alinak ideje alatt tisztázódott ugyan s a nagy autokratának éppen elég hatalma lett volna, hogy hozzájáruljon a terv kiviteléhez, ő azonban egyenesen a csatornaépítés terve ellen fordult. „Nem lesz jó — állapította meg csaváros észjárásával — Egyiptomot egy új

HOTEL CORVIN BUDAPEST

VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családishálóda város szívében
Ujjonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg folyóvíz. Egyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

Boszporusszal megajándékozni! Ezáltal még kívánatosabb lesz idegen hatalmak előtt s utódaim számára sok veszély és összeütközés csiráját rejtheti magában.“

Igy maradt azután minden a régiben Lesseps Ferdinánd felléptéig, akit ismét lángese s teremtő energiája mellett két véletlen is hozzásegített, hogy a Szuezi csatorna megteremtője legyen. Egyik az, hogy gyermekkorát apjával, ki Kairóban francia főkonzul volt, Kairóban töltötte s ott az akkori alkirály fiának, Saidnak játszótársa, majd később gyermekkori barátja lett. A másik, hogy ő is diplomata pályára lépve, 1832-ben Kairóba került a francia követségre, a hajó azonban, amelyen utazott, koleragyánús volt s így Alexandriában négy hétig vesztégyárban kellett maradnia. A hosszú kényszerpihenést azzal töltötte, hogy a francia konzulátus könyvtárába temetkezett s ott fedezte fel a Napoleonnal kiutazott francia mérnökök jelentését, majd a későbbi kutatások megnyugtató

Lesseps Ferdinand 100 millió frankkal hozzáfog a csatorna építéséhez

A körülmények azonban nem kedveztek. Ez volt Mohamed Ali fénykora s csak mikor dűdunokája, Said pasa került az uralomra, jött el Lesseps teremtő korszaka. Said pasa rögtön meghívta magához, megadta számára a koncessziót, de hátra volt még a legnehezebb feladat: az építés pénzügyi megalapozása. Lesseps itt is csodákat művelt, agyálta, szónokolt, járt országrol-országra, de Anglia most is mereven elzárkózott s végre is francia érdekltség teremtette meg a még ma is létező Szuezi csatorna részvénytársaságot és pedig olyan sikerrel, hogy hat hónap alatt 100 millió frank gyűlt össze s ezzel kezdte meg Lesseps a csatorna építését.

1859-ben kezdték meg az építkezést, amihez Said pasa 25.000 munkás és a részvények egy részének átvételével (amiket később adósságszerző utóda, Abbas pasa 5 millió fontért eladott Angliának) járult s óriási nehézségek leküzdése révén tíz év múlva a csatorna készen is volt.

Tizenkilencmillió fontba kerültek a költségek, de ha az ember meggondolja, hogy a 168 kilomé-

Eladók:

Olcso házak, házhelyek és szőlők, minden eladó ingatlant nyilvántartok s így minden igényt kielégíthetek.

Kérem, hogy eladó ingatlanát velem közölni sziveskedjék.

Gyorsan bonyolítok, mert már mindenki tudja:

hogy ingatlant megvenni s „Horváth“-hoz nem menni, a biztos csalódás, örökös megbánás

„Horváth“ ingatlaniroda
„BAFISO“ cserépkályhakereskedés, Oradea - Nagyvárad, Regele Caro! 3 szám.

eredményeit is s mivel már tanuló korában is mérnöki tudományokkal foglalkozott, Kairóba már úgy érkezett meg, mint a csatorna megteremtésének lelkes híve.

ter hosszú csatorna micsoda útmegtakarítást jelentett, előre lehetett látni a vállalkozás sikerét. A Bombay—trieszti út ezelőtt, Afrika megkerülésével 11.500 mérföldet tett ki, most már csak 4188-at s így a megtakarítás teljes 63% volt. Igaz, hogy a részvénytársaság ezt az előnyt nem adta s nem adja ingyen a hajóknak. Minden átutazó személyért 10 aranyfrank megtérítési díj jár s teherárúkért 10 regisztertonnánként 5.75 frank. Ez annyit jelent, hogy egy 20.000 tonnás gőzös átkelési díja kb. 70.000 frankot tesz ki. Ezt az óriási összeget azután a részvénytársaság könyörtelenül behajtja a hadihajókon is, amint hogy az abessziniai háború idején minden olasz katonát után is meg kellett 10 aranyfrankot fizetni.

Igy azután nem lehet csodálni, ha a részvények értéke óriási magaslatra emelkedett s aminek névértéke a kibocsátás idején 500 frank volt azokat a háború előtti legutóbbi időkben 18.000 frankért jegyezték. E részvényekből 44% kezdetben a khedive birtokában volt (ezeket vette meg Anglia), 53% Franciaországé s 3% idegen országoké. Ez az arány körülbelül máig ugyanaz volt.

Nem rossz üzlet a csatorna

A társaság tulajdonképpen egyiptomi részvénytársaságnak nevezi magát, Ismailiában tartja közgyűlését, székhelye azonban eddig Párizsban volt. Van 32 igazgatója, akik közül 21 francia s a többi angol és egyiptomi. Az igazgatóság kapta a tiszta nyereség 20%-át, ami az 1934. üzletévben „csak” 10.400 aranyfrankot tett ki, az egyiptomi kormány pedig 15%-os részesedés címén 73 millió frankot kapott, még a részvényesek kerek 370 millió aranyfrank dividendában részesedtek. Mindezt azonban megmagyarázza az a tény, hogy csak a teherforgalom után a társaság ezévből 843 milliót, utasforgalom címén pedig nem kevesebb mint 11 milliót vett be.

Jó üzletnek bizonyult tehát ez a sivatagba beágyazott 168 kilométernyi kis csatorna. Azaz hogy nem is mindvégig csatorna, három tó (a Timsah s a nagy és kis Keserű tó) vízen van keresztül vezetve, amíg annakidején vagy 50 kilométernyi tehermentesítést jelentettek s ma is megkönnyítik a csatorna épentartásának gondját s egyben az utazást is élénkebbé, érdekesebbé teszik.

Bizonyos, hogy nem kis gond a csatorna fenntartása. A sivatagba ágyazott keskeny vízcsövescska átlag 100—160 méter széles s egyrészt a sivatag homokszivatarai, másrészt az óriási óceánjárók által felkavart iszapos talaj az állandó tisztántartást teszi szükségessé. Tele is van tüzdelve az egész csatorna kotrógépekkel, amelyek folyton munkában vannak.

Maga az utazás a csatornán csak az első órákban érdekes, de az is csak télen, vagy késő ősszel s kor tavasszal. Különben a sivatag perzselő melege, a hajó lassú útja (majdnem 18 óráig tart az átkelés) elbágyasztja az utasokat, akik különben sem látnak mást, csak a sivatag sárga homokját, olykor egy-két poros oázist. Még legnagyobb látványosság-számba megy a szembejövő hajókkal való találkozás. De ilyenkor is — mivel ketten egymás mel-

lett nem férnének el — a szabályos közközbe vágott kiterőbe kell az egyik hajónak állani s végnélküli várakozással a szembejövő másik hajót kivárni.

A csatorna csak éjszaka látványosság

Hangulatosabbá csak az este beálltával válik az út. Most már a hajó vaksötétben tapogatózik s ami napfényben unalmas volt, az éjszakára titokzatosává válik. A hajó elején fényezőró van, ami kíméletesen világítja meg a keskeny csatornát. Az egész csatorna peremén kék, vörös és zöld színű villamoslámpák égnek s ezeknek változó színű tájékoztatók a szembejövő hajót. Csupa változó fény és csupa titokzatos jelbeszéd az egész éjszakai hajóút.

Érdekes, hogy maga a hely, amelyről a csatorna nevére kaptta, Szuez, egészen jelentéktelen kis város. Nyoma sincsen benne a Port Saidot jellemző világvárosi ütemnek. A legtöbb hajó meg sem áll itt, vagy legfeljebb egy órára, amíg papírosait a révkalauznak bemutatja.

Amint a hajó kifordul öbléből, hátat is fordít a Szuezi csatornának, amely aminő fontos kereskedelmi útvonal, éppen olyan keveset mutat látványosságának. Az utazó hálátlan, szükséges rossznak tekintti csak a csatornán való unalmas „átelészást” s nem gondolja meg, hogy ezzel a 18 órással lassú csomagással kerek kétszáz órai hajóútakat takarított meg.

Erdősi Károly.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLO: BROADWAY CSALOGÁNYA.
DORIAN: I. RIO CSILLAGA. II. AZ UTOLSÓ ROHAM.

„Bonckések és ollók között...”

Egy olasz orvos érdekes könyve

Részlet dr. Andrea Majocchi „Egy sebész élete” című könyvéből. — Olaszból fordította: Heltainé Szenek Olga

(Második közlemény.)

Elet iakad a szenvedésből

A különböző orvosi szakok körül kétségkívül a szülészet, illetve a nőgyógyászat a legnehezebb és legizgalmasabb. A szülészet nyújtja a legtöbb örömet, de a legsúlyosabb áldozatokat is követeli.

Midőn egy szüléshez orvost hívnak, úgy várják, mint a megmentőt. Hőznek, csodatevőnek tűnik fel, aki két teremtményt ment meg egyszerre: az anyát és gyermekét. Az első szülési segély, ahol Ferri doktornak, a Szülési Órhely igazgatójának kísérője voltam, lelkesedéssel töltött el. Közönséges esetről volt szó, de én még kezdő voltam és így feledhetlenül lelkemben maradt ez az első szülés.

A szülésznő sürgősen hívott egy fiatal anyához, aki először várt gyermeket. Minden rendesen ment eleinte, de egyszerre csak nehézségek állottak elő és így orvoshoz kellett folyamodni.

A Szülési Órhely a hívásra Ferri doktor azonnal a helyszínre sietett. A halálra rémült férj és én — követtük. Fogadtatásunk leírhatatlan volt. A szoba, ahol egy veszélyes szülésről van szó, — drámai képet nyújt: az szülő anya jajgatása, a rokokó imái és könyörgései, zür-zavar és fejtelenség. Az orvosnak bizony csodát kell tennie: mindenképp nyugodtnak kell maradnia és nem szabad elvesztenie a fejét; a környezetbe bizalmat és bátorságot kell öntenie, egyzóval uralkodnia kell a helyzeten. Ebben Ferri doktor mester volt: szempillantás alatt megértette a helyzetet. — meghallgatta a magzat szívverését: a kis szívecske vert még, de egyre gyengébben, tehát hamar kellett cselekedni. Gyors előkészítés, fertőtlenítés és pár perc alatt elvégezte nehéz feladatát... néhány pillanat múlva pedig nyöszörgő sírás adta tudtunkra:

En vagyok az élet!

A kép egyszerre megváltozott: aki előbb kezét tördelte, most örömkönyveket sirt. A férj nem tudott szólni, csak meglelte az orvost... Mindenki az újszülöttet csodálja. A fiatal anya sápadt és kimerült, de alighogy magához jön, első gondolata a gyermek, az ő testének és fájdalmának gyümölcse! Látni akarja — és midőn megmutatják neki, elbűvölten nézi, holdogan mosolyog és hangtalan köszönetében újjong a Paradicsom minden boldogsága...

Csendes néző voltam és arra gondoltam, hogy mily felemelő a szülészet küldetése csodatevő munkájában és mily fenséges a hivatás, mely betölti és ide vezérli...

De nem mindig ily szerencsés a nehéz helyzetek megoldása.

Egy éjjel kollégám és barátom, Terzaghi doktor kérte segítségemet. Őt hívták ezen a fagyos éjjelen a börtönbe egy elítélt asszonyhoz, rendkívüli súlyos esethez: eklamszia a hetedik hónapban.

Némely esetben a gyermek, — mielőtt megszületik, — megtámadja az anya szervezetét, valósággal megmérgezi anyját... Anyagcserejének minden salakját átönti az anya vérebe. Ha az anya védőszervezete elég erős és egészséges, akkor átformálja és kiküszöböli különösen a vesén és májon keresztül. De tegyük fel, hogy ezen védekezési akció nem elég erős, mert vagy igen gyenge, vagy törékenny szervezetről van szó, akkor ezen mérgeket sem meg nem öli, sem kiküszöbölni nem bír, van, bejut a vérbe, átjárja az egész szervezetet, sőt a központi idegeket is megmérgezi; onnan ered aztán az a rettenő görcs, mely minden jelenség között a letragikusabb, neve: eklamszia.

Egy gyilkosról volt szó: az asszony, — még fiatal és szép volt, — rossz életet élt. Szeretője volt egy börtönviseltnek, akitől gyermekét várta. Egy napon rájött a szerencsétlen, hogy a hitang megcsalja egy mássikkal. Bosszút esküdött és egy este meglepte őket egy kis kocsmában, amint koc-

cintgattak; örült fájdalmában megragadta a kezében lévő kést és leszúrta vetélytársát. Aztán eszméletlenül esett össze... a San Vittore börtönben tért magához.

Itt hónapokat töltött, míg tárgyalásra kerülhet a sor. Ezalatt állapota előrehaladt. A sok izgalom, önvád, fájdalom és a cella nyirkos hidege megviselték egészségét. Vesegyulladását kapott és egy este megrohanta az eklamszia-görcs. Szegény Terzaghi doktornak rövid idő alatt három görcsös rohamot kellett végeznie... korai szülésre lehetett számítani és ehhez kérte az én segítségemet.

A börtön bármikor szomorú látvány, de az éj-

ÖRÖK AJANDÉK

Ha nem mosolygok, meghalt minden;
Elpusztul ez a bús világ.
A nevetésem azpiény rajta
Kiköltve ezer új csirát,
Hogy nevéssen új tavaszokba.

Lány-mosolyomban messze fészek
Szent délibánya csalogat.
Hívja és fényével előnti
A forró férfi-álmodat
Sorsomnak ősi szent törvénye.

Mosollyal hüntem be a tűzhelyt,
Mert lángja úgy jobban lobog.
Valami titkos messze mélyből
Aramlanak e mosolyok —
Mégmérhetetlen messze mélyből.

Mosolygok gyermekem szemébe,
Ha egészséges, ha beteg.
Mosolygás közt száll el szépségem
S akkor már sírnom is lehet, —
De addig kell a nevetésem.

Ha nem mosolygok, meghalt minden;
Elpusztul ez a bús világ.
A nevetésem napfény rajta
Kiköltve ezer új csirát
A messze-messze tavaszokba.

NAGY MIKLÓS.

jeli csönd végtelenjében egyenesen elretentő. Az óriási kiterjedésű vezeklőhely mély csöndbe perült, csak az örök „vigyázz” kiáltásai hallattak olykor-olykor. Hosszú, hideg folyosókon mentem végig, nyirkos levegő áradt ki a rácsok közül, lépteim félelmetesen visszahangzottak.

Végre elérünk a cellához.

A szerencsétlen asszony eltorzult arccal feküdt ágyán, arca dagadt, kidülledt szemei fénytelenek, arcifejezése tipikusan kegyetlen, mint minden eklamsziánál. Beállt a krízis, azonnal cselekedni kellett.

A nő mellett önkéntes ápolónő állt: egy elítélt bába, aki halálos kinaenettel tiltott műtét miatt ült, a másik oldalon szintén egy ilyen elítélt állt, lopás és orgazdaság miatt. A szegény orvos a kettő között... tisztességes szép arcával olyan volt, mint Krisztus a latrok között... Én azonnal megkezdtem a narkotizálást, aztán kollégám is hozzá fog nehéz, kényes munkájához. A gyerek koraszülött.

Hangoeskája panaszos és elhaló...

A jó Terzaghi doktor előrelátja a helyzetet és a szülészből pap lesz... tiszta kútvizet kért és megkeresztelte a gyermeket az Atya, Szent és Szent-

A parányi ember...

a nagy természettel szembenállva küzd a maga nyugtalan, kielégíthetetlen idegeivel és gyenge szervezetével. Bámulatos szívóssággal akarja meghódítani az egész világot. Pedig ráeszmélhetne arra, hogy ezáltal napról-napra kopik, romlik szervezete és észrevétlenül halad a megsemmisülés felé, mert nem bírja a nagy tempót képzeltének világával felvenni és előbb-utóbb a betegségek sorozata támadja meg szervezetének ellenálló képességét, u. m. ideges gyomorbad, bélzavarok, epe- és májbetegedések, ideges álmatlanság, szédülések és hevülések.

A világhírű amerikai „GASTRO-D.”, amely egy nemrégiben felfedezett gyógynövény kivonából készül, súlyos gyomor- és bélbajok esetiben kitűnő eredményeket adott és melynek gyógyítását úgy külföldi, mint belföldi orvosi szaklapok legelismerőbben méltatják.

„GASTRO-D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, București, Calea Victoriei 124.

lélek nevében... még néhány panaszos felsírás után a kis ártatlan könnyen, valósággal fellélegzetten visszatért a lelkek honába, ahol béke és szeretet van... Eltávozott innen ahová bűnös akarát szólította. Eltávozott e siralomúlgólyból, ahol még a napvilágot se láthatta, mert sötét éjjel volt a börtön iszonyú homályában.

Talán, — ahogy ez a kis ártatlanság kinyitotta a szemét, megrémült, hogy egy börtönben találja magát és szívesen elment innen messzire... nagy-nagyon messze! Mit is tehetett volna szegény ártatlan kis teremtés jobbat, egy bűnöző apának és gyilkos anyának gyermeke! Sokkal jobb volt megfutamodni és elmenni oda, ahol most egyesült az angyalokkal az Urat dicsőítve, Isten kegyelmét kérve anyjára, aki utmaradt a börtönben, hogy le- rojja a büntetését...

Ezalatt a narkózis végétért és az asszonyt rábíztuk a bába és a börtöni ápolók gondozására.

Később kiderült, hogy a nő nem volt züllött. Valaha jobb környezetben élt, de áldozata lett egy lelkiismeretlen jött-mentnek. A tárgyaláson ezt tekintetbe is vették, de a gyilkosság megtörtént s mivel az áldozat meghalt, a szerencsétlent elítélték. Az átzenvedett eklamszia azonban megtámadta a veséit és hosszas szenvedés után ő is meghalt. Utolsó napjaiban megtért és belenyugodott sorsába. A börtön orvosa, Boni doktor me- sélte, hogy lázasan egyre a gyermeke után kiáltozott, hogy utána akar menni... Teljes bűnbánattal tért meg Istenhez. Az irgalmi és bűnbocsánatot talán a kis fiú könyörögte ki anyja részére ott fenn a magasban...

A bánási tiszai zsilip még mindig le van zárva

Temesvár. Saját tud. A melegebb, napsütéses időjárás ellenére Felsőtorontálban még nagy területek vannak víz alatt. Az állami víz- építészeti hivatalban, illetve a vízmentesítő tár- sulatok szindikátusánál kijelentették, hogy az Aranka-csatornán a helyzet még nem javult. A Tisza vizállása ugyanis emelkedőben van s emiatt a jugoszláviai Pádén még mindig zárva kell tartani a zsilipet. Így az Aranka-csatorna- nak még nincs rendes lefolyása. Rendkívüli esztendő az idej — mondották a vízépítészeti hivatalban — mert még eddig nem fordult elő, hogy még júliusban is zárva kellett tartani a pádái zsilipet. Az Aranka-csatorna árterülete kilencvenháromezer holdnyira terjed. Ebből Val- kánynál volt mintegy tizezer hold teljesen el- öntve. Itt ugyan a vizek valahogy lepadtak, de ezen a területen természetesen nem vár- ható. Mert ezen a területen vagy nem tudtak vetni, vagy a meglévő vetést elmosta a víz. Je- lenleg Felsőtorontál más helyén áll mintegy tiz- ezer holdnyi rész víz alatt: Nagyszentmiklós, Óbessenyő és Lovrin utján.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadóhi- vatalunkban.

Napsugaras szinfaltok egy német repülőfészek életéből

Stecia Leonidas cipattja a nyugati fronttól

Légvédelmi zóna, 1940. július hó.

Legutóbbi riportomban a front és a „hinterland” fiainak mesés bajtársiasságáról, összefogásáról számoltam be. Az ilyen apró esetek példátlan, hatalmas összefogó ereje biztosította Németország győzelmét és zálogául szolgál a további sikereknek is. A bajtársiasság az új Németországban természetes kötelesség.

...hogyan él a tábori szürke?

Rengeteg apró, érdekes feljegyzéssel akad, ha az ember egy kicsit körülnéz a katonák tábori életében. Azaz bocsánat: a „repülőfészek-béli” életében. Mert hát egyszer már lefordítottuk a „Flieger-Horstot”, maradunk is hűek a magyar kifejezéshez. A repülők fontosságuk tudatában természetesen roppant rátartóak és alig látnak meg más fegyvernembélt. Elűtő szabású egyenruhájuk mégcsak jobban aláhúzza ezt a különbséget. Persze nem szabad azt hinni, hogy minden repülő „repülő” is. Csak aki kiismeri magát a parolok világában, az tudja, hogy sokan becsapják a lányokat és sokszor a „fess repülő” valójában csak „Bodenpersonál”, azaz: repülőtéri személyzet csupán. Szerelő, benzines, olajozó, műhelyes, motorszerelő, lakatos, kurblizó, löszeres és a jóég tudja még mi minden. Csak éppen hogy nem — pilóta, azaz repülő.

Persze, fontosságukból ez nem von le semmit. Sőt. Nélkülük lehetetlen volna egyáltalán a hadirepülés. Dehát valóban fedélzeti legénységnek lenni, ahhoz különös képességek, képzettség és főleg gyakorlat kell. És legfőképpen — vasszervezet.

A szó legszorosabb értelmében vasszervezet. Acéltüdő, röntgenszem, kötélidegek és vasizmok. El is vannak kényeztetve. Külön élmény hallani azt a cifra áldást, amivel egy „valódi” repülő fejezi ki véleményét afőlött, ha az „ő” gépe valamilyen vonatkozásban nincsen rendben.

Természetesen csakis szépséghibáról lehet szó, mert hiszen műszaki tekintetben szóba sem jöhet annak a lehetősége, hogy egy gép „nincsen egészen rendben.” Itt életről van szó! De lehet, hogy a gépre festett Chamberlinese-nyelven, vagy — uram bocsá! — a cilinderek híja esett. Karcolás látszik rajta, avagy pláne egy szemtelen verébnyomot felejtettek el letakarítani róla. Az „ő” gépéről. Hát valóban: nem rettenetes ez?!

És így tovább! Hja kérem, primadonnák mindig voltak. Egykor a huszárok. Ma ők. Ezzel szemben a repülő, a fedélzeti legénység sokkal többet is kockáztat, mint a többiek: az életüket.

Felderítő gépeknek vélt vadlibák

Még egy másik „repülőnek” álcázott fegyvernem is akad. Ez a légvédelmi tüzéség. Illetve: a repülők önálló légvédelmi tüzésége. Természetesen szintén repülő-egyenruhában, csak más parolival. Elképzelhető már most az a verseny, ugratás, szurkálás, amivel egymás-közt hadakozik ez a jókedvű, de háromféle hajtókás társaság. A „fészek” házi kabaréjának állandó műsorszám a parolok egymás viselt dolgait kitergető szonójai, rigmusai. Vagy a megtörtént humoros esetek lehetőleg felnagyított elbeszélése a másik hajtóká rovására.

A hír, hogy a minap a vadász-század az ellenség-szagra teljes létszámmal felszállt és üldözőbe vett — két vadlibát, ellenséges felderítőknél véve azokat, az enyhébbek közé tartozik. De a repülők egy szót sem veszítettek volna el rá. ha a tüzerek kárörömmel nem tették volna még hozzá: „de azokat sem tudták leszedni.” Ez már több volt a soknál, mint-amennyit elbírnak egy repülő-kabel és még aznap

este hírül adatott a kaszinó színpadáról, hogy a minap az esti ágyúzás oka és egyedüli eredménye egy ártatlan báránnyelű volt, amely bár féltette ködmönkét, mégis sértetlenül úszta meg a tüzerek heves igyekezetét.

Igy ők egymásközt. Két ellenséges támadás, vagy saját támadó repülő-útjuk közben.

Mindenki volt egyszer közlegény

De ha azután neaggy'Isten egy közönséges halandó, baka, vagy valami sarkantyúpengető lovas-mihaszna vetődik el közéjük, egyszerre egygyórrá a társaság. Mind repülő akkor, még az utolsó abrónesfoltzó is és bizony kevés

Játékbabák kultúr-történelmi filmje

A világ legértékesebb babái egy hangosfilmen

— Látogatás a bécsi „babastudióban” —

Bécs, július hó.

Az európai háborúságok dacára a német filmtermelés változatlan erővel folyik. Mintha Nyugatban egy ágyú sem dördült volna el, olyan zavartalanul működtek a német filmgyárak s a bécsi stúdiókban is állandó, lázas munka folyt. Az idei velencei biennális kiállításon a német filmipar rendkívül érdekes, teljesen újszerű trükkfilmeket mutat be, amelyek keretében százhusz baba játszik egy hangosfilmen — felvonultatva az elmúlt évszázadok babadivatját is. Ez a páratlan trükkfilm értékes kultúrhistóriai jelentőséggel is bír.

Most nyár van, ilyenkor szünidejüket töltik a gyermekek és a kisleányok többit játszhatnak babaikkal is. Aki elnézi játékaikat, önkénytelen gondolhat arra, hogy vajjon mindég gyermekjáték volt-e a baba? Ez, a Bécsben elkészült film megadja rá a választ. Nem, a baba nem volt mindég gyermekek játékszere. A primitív ősember vallási szertartásai közé tartozott az erdei gyökérből készült „baba”, ami voltaképpen a földet jelképezte, amiből az ősember élt és csak évezredek múlva lett ebből a gyökérből készült „babából” a gyermek játéka.

...és elindul a mesefilm.

A film egyik jelenetében régi meseerdő elmosódott képe látható. A meseerdő lassan élesedik, tisztul, hogy végül megjelenhessenek rajta az első babák, kísérteties Altraunek, „akiket” százhusz baba követ még, minden évszázadból, mindenféle nagyságban. Ősrégi, agyagbabák, szilvakrampuszok, kicsi, kecses reneszánsz hercegnőcskék és Krause Käthe mai, modern gyermekbabái. Táncolnak, beszélnek és énekelnek olyan elegánsan — vagy olyan esetlenül mozognak, mint a „valódi”, élő mozi-sztárok. Valóságos remekmű ez a babafilm, ami technikai tökéletességében még a rajzos trükkfilmeket is felülmúlja.

Dr Kayser, a „Bécs Film R. T.” kultúrfilmjeinek ősmert játékvezetője végigkalauzolja a látogatót az üvegszekrények soraiban, amelyekben

Korompai József:

Az örök élet érettségijén Ára füzve 75 Lei

Az Istenben harmonikusan megnyugvó szenvedés értelmének valóságos szoltára és himnusza ez a könyv.

* Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bélműködésnél, aranyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel gyakran igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát.

szentelvizet hagynak a szegény betévedt fején és fegyvernemén.

Hangulat tehát van. És azáltal, hogy Németországban ismeretlen az önkéntesi minőség, sokkal melegebb is a viszony a legénység és a tisztikar között. Mindenki volt egyszer közlegény. A tisztikar idejük nagyrésztét velük töltik, résztvesznek örömeikben és a fesztelén, de soha nem tiszteletlen társalgás valóban nem mutatja kirívóan a feljebbvaló és alantas közötti távolságot. Ahogyan elnézem őket, amint résztvesznek szórakozásaikban, mind mélyebbé válik a meggyőződésem: ezeknek győzniök kell.

Nem azért, mert talán az ellenség rosszabb katona, hanem azért, mert itt nem a hadsereg, hanem a nép találkozott egymással a tábori-szürkében.

százzával állanak minden nép és minden kor babái. Élénk színű, tarka magyar parasztbaba egy kékruhás német várkisasszony mellett, indiai fakéregből készült baba céppnyi kínai mandarin mellett, majd egy vidám baba — a berlini karácsonyi vásárról.

Hogy készült a babafilm?

Beszélggettünk Clausewitz Edith-el, a fiatal, nagy tehetségű társzerzővel, aki a film technikai előállításában is résztvett, s aki a trükkfilmről a következő érdekes felvilágosításokat adta:

— Először is össze kellett gyűjtenünk a babszereplőket, azután, hogy a filmen minden mozdulatuk kellőképp érvényesüljön, kezüket, lábukat, sőt izeiket is eredeti módszer szerint drótszerkezettel burkoltam be, aminek az az előnye, hogy a babaprimadonnák legkiérett mozdulatai is tökéletesen érvényesülnek.

— De hogy csinálta azt, — kérdi tudósítónk, — hogy az az ifjú, tizenkilencedik századbéli szép babahölgy, ki tudja nyitni — a csipke napernyőjét?

Amíg a választ lessük, megbámuljuk azt az előkelő babacsodát, sőtét bársonyruhájában, a mellette álló fehérparókás rokokó-zépséggel együtt.

— Igen, — mondja elgondolkozva Clausewitz Edith, — ehhez a napernyőnyitáshoz hosszú órák munkájára volt szükség. — Kezébeveszi a kecses kis babahölgyet és a babakart öt milliméterrel feljebb nyomja. — Így kellett, apránként feljebb tolni a babakart s minden egyes mozdulatrézékét külön lefotografálni.

A világ legértékesebb babái.

Dr Kayser Ulrich, a filmremek másik társzerzője szenvedélyes babagyűjtő. Rendkívül gazdag gyűjteménye van minden idők gyermekszobáinak gyönyörű játékpajtsaiból. Ez a gyűjtemény az egyes korok divatját is bemutatja egyben, mert hiszen voltak idők, amikor a játékbabák az élő szereplő, elegáns hölgyek pontos másolatai voltak s e babahölgyek ruhái nyomán pontosan rekonstruálhatók a letűnt korszakok, századok női divatjai is.

A sok értékes barbaritkaság közül csak néhányat említünk. Itt van V. Károly hírese, mandolinon játszó babája, aztán a Willendorfi Vénusz, a nagy értékű Ulmi babaház, majd a világháború utáni évek boldog jazziababái, „akik” valamenyenien rajta vannak a babafilmen. Énekelnek, táncolnak és udvarolnak tizenöt ezer trükkfelvételen keresztül, a gyermekek boldog fantáziavilágába vezetve a sok gond között vergődő felnőtteket is.

(V. B.)

FEJEDELEM

Dallos Sándor
elbeszélése

Milyen szépen halt meg Nagy István, milyen szépen!

Első volt az életben s első volt a halálban is, példát mutatott életből és elmenésből egyaránt, nagy volt és fenéig ember a százhatvan holdján, amely egyenlő volt a végtelenséggel és ember a halottas ágyán, amely nem volt nagyobb két négyzetméternél. Kemény paraszt volt szerzett. Hatvan holdat maga szerzett két kezével s a bölcseséggel, háromszor bíró volt, mindig tanácsadó, istenes ember, de nem alázatos. Olyan gyökös nagy paraszt, fejedelem. Két asszonyt temetett, a harmadikkal élt s nem törte meg a két temetés, tudta, hogy a holtaké a béke, az élőké az élet s mindkettő más dolog. Csöndesség a halottaknak s szeretet és igazság az élőknek, s keménység, mert rend a föld lelke s rendben kell élni egymás mellett az embereknek, hogy idegen legyen a kétségbeesés és jusson jó halál. Hat szolgát tartott s hat koldust egymaga. A szolgák a munkára voltak s a koldusok, hogy holtában kiénekeljék. Csupa olyan koldusokat válogatott, akiknek magas tenorhangja volt, mert ezt szerette s azokkal megtanította sorban a halotti énekeket. Három gyermekét nevelt, kettő paraszt lett, egyet úrrá tett közülük, de ezt hamarost elhagyta lélekben, idegen lett neki. Évek alatt el is felejtette, hogy nem gondolt rá. Kiszállt a házból, maga embere, legyen neki a lélek s a világ, amelyet szerzett.

Csodálatos ember volt Nagy István, hetvenéves s így halt meg.

Ment a lucernás mellett, amelyik éppen nyitott, csupa szag volt, tele méhél, volt talán millió méh is a táblán s Nagy István úgy látta őket, mint az Isten vetését. Mendegélt s ahogy ment volna a fényes napsütésben, egyszerre különös áramlásokat fedezett fel a földeken. Különös, rejtelmes és ismeretlen áramlásokat, amelyek a föld felett lopakodtak s nem lehetett megérteni, honnét erednek. Nem értette őket s nem tudta, más is látja-e vagy csak őelötte jelentek meg. Olyanok voltak, mint az apró szelek, de levél nem mozdult, vetés nem borzolódott fölük. Ballagott csodálkozva s fehér szemöldöke ragyogott a napfényben.

— Ó — mondta —, mi történik itten?

A szíve erős tempóba kezdett, hogy mélyen kellett lélegeznie, lenézett a föld felé s akkor úgy látta, hogy a rozsrákak megnöttek, vastagok, mint a zöld pálcá s a bütykök erős, eleven és kemény, mint a hüvelykujj bütykei.

— Mi az? — mondta. — Napraforgót vettem én rozsr helyett?

Rögtön rá kezdett hangokat hallani, amelyeket még sohase, mert oly finomok voltak, hogy emberi fül nem foghatta fel őket. Talár a klorofil osonásait, vagy a gyökerek kapaszkodását a kukacok túrását a földben, vagy a magvak igyekezetét.

— Ejnye — neszelt fel és az arca hófehér volt —, miféle hangokat hallok én, sohase érték a fületem? Mi van énvelem?

Csodálkozott, mint aki egy soha nem látott világba került s akkor érezte, hogy vastag, nehéz, gyönyörű szagok érik az orrát, amelynek például a virágszaga, a hánosoké és kéregké, a feltört friss határoké, a nyers földé, mintha szűz estitalajt forgatnának valahol. De nem volt elég, szájában erősen felrémlt a méz íze, a húsé és a kenyéré, a körte leve fogta el az emlékezetét, a friss cseresznye zamata és a citromlé, amelyet el szokott morzsolni az ujjai között. Mindezek mélyebbek voltak minden ízénél és minden arománál, amelyek valaha is érték érzékeit. Olyan elevenek voltak, mint a tapintás és olyan mélyek, mint az élet gyökere.

— Mi van hát? — mondta körültekintő fejjel s amint nézett, úgy tetszett neki, hogy messze, a diófa mellől leválik egy ember, nagy, horgas, paraszti forma, de minden paraszt jellegével teljes s nyugodt, lassú léptekkel elindul utána. Vállán kasszát vitt és oldalán tarisznya lefegett. Megállt és várta. Az ember jött egy darabig feléje és néztek csöndesen farkasszemét. Még soha se látta és nem volt a faluba való. Idegen volt és nem látta még biztosan senki se, poha úgy járt, mint aki otthonos a határban s ismeri az utakat. Vagy szűz lépésig jött feléje, akkor a dűlőnál elkanyarodott s halagott a dombnak fölfelé.

— Jónapot! — köszönt rá Nagy István. Akkor az visszafordult és visszaköszönt.

— Jónapot!

Csöndes hangon és ment tovább. A domb mögött egyszerre eltűnt, mintha elnyelte volna a föld. Lehet, hogy a domb mögött ment tovább, de nem érezte semmi, hogy a domb mögött élő ember igyekeznék. Nagy István akkor úgy érezte, hogy a Nagy Sejtelem jött parancsolni, hogy mehét, itt az ideje. A Nagy Sejtelem, aki tavasz első éjszakáján megjelenik a fák kérgében, szót mond a hánosoknak és munkálkodni kezd. Még sohase látta, mert csak az állatok láthatják és a fák. Keresztet vetett.

— Igen — mondta. — Köszönöm a jelet, s hogy ilyet láttam. Megyek.

Percekre meggyengült, mint a gyermek, látta az anyja arcát, az első képet, mikor kiment szántani, s az istállót, amint este megjött s fejték a tehenet.

— Ejnye — mondta —, hát menni kell?

Ott mindjárt összekulcsolta vastag, nehéz kezét s kezdett imádkozni csöndesen és békével. Semmi célja nem volt vele, csak fohászzkodott. Ettől megjött az ereje, érezte, hogy dolga van még s hazament.

— A rendes munka ne álljon meg — mondta otthon az asszonynak —, de takarítások. Kezdi-tek takarítani. Add rám az ünneplőmet, izenjétek a jegyzőnek, két esküdtet rendeljétek és hívjatok papot. Én hajnalban megyek.

— Ki — mondta az ember szelíden és olyan nyugodtan, mint egy óriás. — Édesapám után. Nincs ezen sírnivaló — tette hozzá békésen, hogy

KISSNÉ, TÓTH LENKE:

KÉT VERS

FATÖNK

Gyökere a földben van még,
Koronáját már kivágták.
Kis tönk maradt, — szép nagy fa volt!
Emlegetik, akik látták.

Koronáján rigó fészkelte,
Víg élet volt körülötte.
— Az életkedv most fejté a
Vén tönkben is felütötte.

Ni csak! Kibújt oldalából
Egy friss hajtás kedves arca!
Játékos zöld levelekkel
Indul a nagy életharcra...

A szív jut eszembe róla
S két ajkamon mély sóhajlás:
— Minden sebzett, fáradt, szívből
Igy sarjad új remény-hajtás!

FAGYLAITSZALON

Valamikor cukrászda volt,
Muskátlis kertje volt.
S ha nyílt az ajtó, — csengett
És muzsikált a bolt.

Sok szerelmes pár üldögélt
A muskátlis között,
Rajtuk a Lóri papgáj
Sokszor megütközött:

Mert csendben voltak ők nagyon,
Mint a kis egerek. —
Lóri rájuk szólt néha, hogy:
— „Egyetek gyerrekek!” —

Ma nem kell már a kis lugas.
Az álom és a csend, —
Útcára költözött a kert,
— Jobb kinn, mint odabent.

Villamos csenget, utcazaj,
Vad tempó muzsikál, —
A szerelmes pár tölcserből
Kisfagyallatot pipál.

A ventilátor működik,
A csőbűtor hideg,
Furesán, halkán és szomorún
Lehűlnek a szívek.

látta, az asszony zokogni kezd. — Ez a rend. Tedd, amit mondtam, végrendelkezni akarok.

Bement, megmosdott, az asszony kiadta neki a ruhát, felvette, akkor kezébe vette az asszony fejét s megáldotta.

— Köszönöm — mondta. — Elláttad mellettem az asszony dolgát, harmadik asszony voltál s nem rosszabb az elsőnél. Köszönöm. Mindenre te vigyázz itt, úgy ítélkezem. Most magam akarok lenni.

Bement, lefeküdt a tiszta szobában a megbontott ágyra ruhástól, a csizmája alá zsákdarabot tett, hogy a lepedőn ne vessen foltot a bőr. Az asszony meg kitámolygott, üzent a jegyzőért, papért, esküdtékért, szalajtott ki a földekre a gyerekekhez s elrendelte a söprést.

Egy óra mulhatott el, mikor megérkezett a jegyző az esküdtelkkel s nemsokára rá a pap az Ur testével a burzában, amelyet a mellén hordott. Két minisztráns csöngetett előtte s mindenki letérdelt. A paraszt magához vonta a burzát, megcsókolta alázatosan. Keresztet vetett magára s ezt mondta:

— Előbb a földi dolgokat intézem el, plébános úr.

A pap átment a másik szobába s várta. Öreg pap volt s nem egyszer járt kemény, paraszti portákon a végbúcsúival, szerette az embereket. Ő, ember! S tudta, hogy sírni kell a boldogságtól, hogy emberek vannak. A paraszt akkor lekezelt a jegyzővel, esküdtelkkel, leültette őket s azt mondta:

— Hogyan vannak?

— Köszönjük — mondták —, megvagyunk csak.

— István — mondta a paraszt az egyik esküdtnek —, nagyon szép a lucernád, két órája, hogy láttam.

— Hát szép — mondta az esküdt. — Igen rendes az idén.

— Az. S neked mikor jön a gyereked a katonaságtól, Gergő? — kérdezte a másik esküdtet.

— Aratásnál, előbb nemigen — köhintett az esküdt —, de akkor bizonyosan, mert köll itthon a kéz. Nem köllene idegen kaszás.

— No — mondta a paraszt —, iszen kisegíthetnek az én fiaim, ha kell. Aratás — aratás.

Igy beszélgettek illendőségből keveset, úgy tíz percet körülbelül, akkor azt mondta az öreg paraszt s kemény lett az arca, ahítatos és az igazság erejében fénylő:

— Végrendelkezni kérttem, jegyző úr, mert én hajnalt megyek. Irja az akaratomat.

S kezdte:

— Dicsértessék a Jézus Krisztus.

A jegyző írta.

— Én, Nagy István, lelkemet kegyes Istenemnek, teátemet a befogadó földnek ajánlom s teljes ép elmével s igazságos indulattal, senkire nem haragudván és minden földi dolgokkal megbékélvén, földi javaimról végakarattal eképp rendelkezem...

S mondta, hogy mit, kinek, hogyan, hogy a földek a két fia közt osztatnak meg egyenlő arányban az igazság rendje szerint, ám harmad föld mindig a feleségének teremjen haláláig, senki öt ebből ki ne tudja. Az állatok harmadával váljanak tulajdonná, a munkaeszközei egyazonképpen, a meglévő készpénz mind az asszonyé legyen, azonképpen a ház is, amelyben munkálkodott. Az úrfiának nem hagyott semmit, mert az nem itt él, idegen a világa és csak a paraszt gyámoltalan ügy, hogy kell neki a föld, hogy éini tudjon.

— De azért szeretettel gondolok rája s végrendelkezésem alkalmából apai indulatom küldöm neki békeséggel — mondotta.

— Isten megáldjon, István — mondták a parasztek neki s elmentek nagy eszoszoggással.

Akkor kérte a papot, mindenkit kiküldött a szobából s kezdte vallani földi töredelmét; hangoosan, mint gyermekkorában, mondta a formulát, amelyet megtanult, de rég:

— ... sokszor és sokat vétkeztem, gondolat-tal, szóval, cselekedettel...

Gyónt. A vén pap meg mormolta a feloldozást és könnyezett, mert a saját életét látta és az életének osztályosa búcsúzkodott.

— Megáldoztatom, István — mondta remegve — és feloldom az éjféltől való tisztagyomor terhe alól, mert a haldoklónak jár a Jézus, fogadja alázatosan és békével.

A nehéz lélek megzökkent és alázattal elfogadta Krisztust. Arcára meg béke szállt és szemébe halk, szelíd öröm.

— Láttam egy embert a határban máma, plébános úr — mondta beszélgetve. — Magas volt s

Legújabb Szentíráskiadás

Öszövetség I-III. kötet. Vásonkötés 1080 Lei

Újszövetség I-II. kötet. Vásonkötés 360 „

„ rövid jegyzetes zsebkiadás, 50 „

olyan, akivel még sohase találkoztam. A rozsom mellett ment a dombra fölfelé.

Ezt megbeszéltek, aztán a pap megkente az utolsó kenettel, hogy szétszaladt az olaj meleg szaga a szobában s betöltötte, mint egy barátságos szem tekintete. Már esteledett ekkor, nagy égi különöklök suroltak fent a boltozatot az illatok leszálltak s a por hűvösödött.

— Nemsokára én is megyek, István — mondta a pap, hogy elvégezte a szertartást. — Vén vagyok már s csaknem erőtlén. Készítsen helyet nekem.

Megölelte a parasztot, megcsókolta a homlokát. — Hová? — kérdezte rémülten az asszony. — Kezet szorított vele búcsúzóra, mert tudta, hogy az elmegy. Egykorú volt vele. Akkor betódult a háznép, körülállták s nézték.

— Vigyetek ki — mondta az ember.

Két fia megfojta az ágyat s kivitték ágyastól. A tornácra letették s elálltak mellőle. Kint már minden tiszta volt, az udvar, a szérű, a csűr. Fehér ámulat volt rajtuk és ünnepi rend. Nagy, csodálatos tekintettel néztek az ágyon fekvő emberre s betakarták a nézésükkel. Az ember meg meghordozta rajtuk a szemét, a kazlakon, az épületeken, a szerszámokon, az udvar és a szérű porán s hallkan, magában megáldotta őket, hogy senkise hallotta, de mindenki tudta, mit csinál.

— Semmit ezét ne rontsatok itt — mondta s szavában gyöngédség volt a parancs. Akkor összehívatta a koldusokat, akiket erre az alkalomra tartogatott s megrendelte az éneket. Azok rákezdtek a temetési énekre s a fájdalmas hangok betöltötték az udvar téreit. Hallgatta. Arcán öröm volt s homlokán, mint egy fehér, nagy madár, a paraszti élet lelke. Így ment ez este kilenc óráig, mikor az ittmaradók ettek valamit, de a paraszt már nem kívánt semmit se magához venni. Még hallgatta, hogy fejk meg a teheneket s ez olyan volt, mint a megtett munka jutalma. Mint valami mennyei szárnyverés. Jó volt arra gondolni, hogy hat tehén van az istállóban, amelyeket ő szerzett és ő tartott meg. Olyan volt ez, mint az imádság. Aztán hallgatta a vacsora eszközeinek a pengését, érezte a szagokat, s látta a kazlak nagy testét a csillagfényes sötétben, mintha nagy állatok lennének, szelíd, roppant, lihegő állatok és barátságosan fújnak rá a lélegzetükkel. Látta a kutyát, amint ott ült a küszöb előtt s fejét két lábra hajtva, figyelte őt. Hallotta az ölban a tyúkok motozását és az alom zörgését az állatok alatt. Hallotta a lovak dobogását és a fák liktetését a gyümölcsösben, amint teltek fel élettél. Érezte a kutat, az ágast, az ást, a csáklját, a kenyérvetőlapátot, a létrát, az ásókat, a kaszákat, a fal mellett a pihenő boronát és az ekéket. Érezte, hogy ez mind jó, mind tele van emberrel és övele és békén feküdt közöttük, egyetlen szót se ejtve. Király volt birodalmában, az éjszakai paraszti térségek fölött, királynál nagyobb, mert lélekkel uralkodott; búcsúzkodó fejedelem.

Igy vonulatott fel mindent maga előtt, míg körülötte virrasztott mindenki s álltak ott. Éjjel két óra lehetett, mikor megmozdult.

— No, búcsúzkodjatok — mondta szeretettel. — Isten áldjon meg benneteket.

Akkor ment az asszony, megcsókolta, mert a két fia, jött a hat béres, a szolgál, az udvarosgyerek mind odajárultak hozzá s sírva kezét csókoltak neki. Ilyet még nem láttak életükben s azt érezték, több a gazda mindenkinél, aki csak volt idáig és uralkodott a földeken. Valami nagy-nagy úr, valami igazán fölkezt király.

Félháromkor bőgni kezdtek a borjú és nyugtalankodni a tehenek.

— Most aludnék — mondta az ember.

Elementek mellőle, ő összekulcsolta a kezét s elaludt abban a szempillantásban. Mire a kazlak kibontakoztak a sötétből s a földek háta fölbukkant a vékony, fátolnyai köd felett, amely bevonta őket, már nem élt, de egyetlen vonása se változott meg, csak homloka lett fehérebb a fehér márványnál.

Igy múlt el a vén paraszt, mint ahogy az egyszerűségek és a nagyságok. Mint ahogy az éjszaka tolu a nappal után s mint ahogy a nap este alábukik.

KERESZTREJTVÉNY

27. 407. SZERELŐ.

Beküldte: Fáshteri Jenő

1				4	5		7	8		9	10	11		12	13		14	15
16	17									18				19			20	
21					22							23				24		
25					26					27		28				29		
30					31					32		33				34		
35		36						37				38	39					40
41				42		43					44							45
46										47			48			49		
50					51						52		53	54		55		
56		57			58			59	60	61			62		63			
			64			65			66					67		68		69
70	71				72				73					74			75	76
77					78							80				81		
82						83						84					85	86
87													88				89	
90	91	92	93		94			95		96					97		98	
99									100			101		102		103		104
									105					106				

Beküldendő: Vizsz. 2, 43, 90. Füg. 1 és nyilírány, 15, 44.

Beküldési határidő: július 17.

Vizszintes sorok:

2 Híres római reneszánsz palota. Tervezte Michelangelo. 14 Vár mássalhangzói. 16 Görög fellegvár. Romjai híresek. 18 Vasut. 19 Fordítva: óceáni szigetsport. 21 Csavar népiesen 22 Női becenév. 23 Német névmás. 24 L. L. E. 25 Végén d-vel Nagyenyed. 26 Héli főpap fia. 27 Ugyanaz latinul. 29 Abesszin keresztény felekezet. 30 S. S. D. 31 Vissza: hasztalan sóvárog. 33 Német névmás. 34 Fordítva: sivatagban van. 35 Elején 6-vel például november. 37 Német Alpesen van. 38 Berl... francia zeneszerző. 48 Azonos betűk. 41 Német zelóta betűi keverve. 43 Francia zeneszerző. (Szalon és tánczene). 45 Görög kötőszó. 46 Relativitás elméletéről híres. 47 Angol előjárószó. 48 Például a Barcaság. 50 Azonos betűk. 51 Sürgöny „6”. 52 Engem, latinul. 53 Latin előjáró. 55 Nebántsvirág. 56 Férfinev. 59 Sziget latinul, de első betűje végére jutott! 63 Azonos mássalhangzók. 64 Part németül, utolsó betű főlösen kettőzve. 66 Van ilyen költészet; névelővel. 67 Szellemi alkotó. 70 Két oldala van. 72 Kötőszó. 73 Deo gra... 74 „Pecsét helye” latin rövidítéssel. 75 Német illat mássalhangzói. 77 Híres olasz festő. 79 Csőr franciául. 80 Német kettőshangzó. 81 Gyümölcs. 82 Mesterséges könnyű halál tudományos neve. 84 Versenyél fontos. 85 V. R. R. 88 Férfinev. 89 Vissza: folyadék. 90 Ausztráliai szigetállam. 96 Török előimádkozó. 98 Ért hozzá. 99 Híres görög dramaturg. 101 Ismert opera címe, névelővel. 104 Natrium vegyjele. 105 Michelangelo szoborműve a San Pietroban. 106 Repülőgépfajta.

Függőleges sorok:

1 és nyilírány: Római templom Michelangelo Múzes szobrával. 2 Francia kommunista író „A tulajdon lopás” elmélet hirdetője. 3 Fordítva: hit franciául (fon.) 4 Lop ótlanul. 5 Fordítva: I. „Uj” görög összetételekben. II. En franciául (fon.) 6 Vissza: német tartomány. 7: I. Csúcs. II. Ósók

németül. 8 Végén „l”-le némely csillag teszi. 9 Zenei félhang. 10 Fakéreg németül 11 Azonos betűk. 12 Angol úr. 13 Latin kötőszó. 14 Amerikai város. 15 Szónoklásban. 17 Katolizált királynő, Gusztáv Adolf leánya. 20 Vissza: ferfinév becézve. 23 Betű kiejtve. 28 Fordítva: csinálni franciául (laissez...) 29 Kérdőszó. 32 Női név. 34 Óre-

Szeplős, foltos, kiütéses, pattanásos, ráncos, mittesseres archór, bársonysima, tiszta, üde, rzsás, tetszetős, vonzó és szép lesz a Génusz arc krém használatától. — Egy tégely esteli vagy nappali arc krém 25 lei. Génusz puder 45 lei. Génusz szappan 50 lei. Készíti és postán szétküldi utánvételt Földes gyógyszerár, Arad. Levelezőlapon megrendelhető.

ges, idegen szóval. 36 Vissza: I. Kisfaludy költői alakja (fon.) II. Északi város. 30 Lehelet németül. 42 Hún vezér. 43 Rang. 44 Appenin félszigeten van. 45 Kos betűi keverten. 49 A folyékony hangzók keverten. 54 Magyarországi vármegye. 57 Ezt szeretnék maguk számára biztosítani az olaszok. 58 Rendezni németül (fon.) 60 Vissza: kegyelet, idegen szóval. 61 Utca szlávul. 62 Állati hang. 65 Rag. 68 Idejét mult viselet. 69 Azonos betűk. 71 „kiu szigetek. 74 Fordítva: Izrael első királya. 76 Kedvelt istenasszony. 78 Fordítva: I. Sajátkezűleg, latin rövidítéssel. II. Négy azonos hangzó. 79 Utlan bus. 80 Jó íz. 83 Ecet, idegen összetételekben. 84 Ilyen jog is van. 86 Vissza: zenith ellentéte. 88 Szeret latinul. 91 Pá... emberév. 92 S. R. L. 93 Enyém, olaszul. 94 Má... rög-csme. 95 Vissza: Pop... Néró felesége (fon.) 97 Vonatk. névmás. 100 Olasz igenlés. 102 Ismert rövidítés. 103 Sértetlen.

A 23-ik számú keresztrejtvényünket helyesen megfejtették:

Csiby Lenke, Kiss Lajos, Páll V. Géza, Páll Béla, Kovásznay Ádám, Muhary Béláné.

24. számú keresztrejtvényünket megfejtették: Czira Emma, Gárdos Olly, Muhary Béláné, Páll V. Géza, Páll Béla, Kovásznay Ádám, Csiby Lenke, Kiss Lajos.

A 25-ös számú keresztrejtvényünket helyesen fejtették meg:

Orbán Ilma, Miksa János, Muhary Béláné, Csiby Lenke, Kiss Lajos.

A rovatvezető üzenete:

Rovatvezetőnk rövid szabadságáról hazaérkezett és ismét átvette a keresztrejtvény rovat vezetését.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lejt.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.
Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Hallgatni arany, beszélni ezüst...

A mai nehéz időkben az ország minden polgárának meg kell őriznie nyugodtságát, hidegvérét és fegyelmességét. Ismételtlen szükségesnek tartjuk figyelmeztetni a városi és falusi lakosságot egyaránt, hogy minden tettében, minden szavában megmondott és megfontolt legyen. Korábbi számunkban már közöltük, hogy az új intézkedésekkel kapcsolatban milyen figyelmeztetések jelentek meg a fővárosi lapokban. Most hivatalos uton hozzánk is eljuttították ezeket a figyelmeztető felhívásokat, amelyekből a következőket közöljük:

Azért kaptunk a természettől csak egy szert a beszédre — és kettőt a hallásra, hogy megtanuljunk: többet hallgassunk, mint beszélünk.
A beszéd szántás — de a hallgatás az aratás.

PRIMICIA. Juhász Antal újmisést most mutatta be első szentmiséjét a gyulafehérvári ferenczrendi templomban. Az újmisést Nagy Jenő gyulafehérvári püspöki titkár vezette az oltárhoz; szentbeszédét dr. Erőss Alfréd spirituális mondott.

ÚJ ZÁRÓRENDELET. Nagyvárad Sajat tud. A szomszagtörvényi kormányzás rendőrigazgatóságának felügyelősége közölte a nagyvárad rendőrkészletével, hogy szombattól kezdve új zárórendelet lép életbe. Az új zárórendelet értelmében azok a III. osztályú nyilvános helyiségek, bogdák, kocsmák, amelyek eddig este 10 órakor zártak, máttól kezdve este fél 9-kor zárnak. A többi vendéglők, kávéházak, klubok esti zárójára 11 óra. A mozgóképszínházak este 11 órakor kötelesek befejezni előadásukat.

AUTÓBUSZJÁRAT INDUL MÁRAMAROSSZIGET ÉS NAGYBÁNYA KÖZÖTT. Nagyváradról jelentik: Dr. Marina Mihai. Máramaros megye prefektusa közbenjárta a CFR. kolozsvári felügyelőségénél, hogy állítsanak be megfelelő számú társasgépkocsikat Máramarossziget és Nagybánya között. A közbenjárás eredményeképpen rövidesen megindulnak az autóbusszjáratok a két szomszédos város között.

Az ilfovi ügyész megfellebbezte az Alboteanu-ügyben hozott ítéleteket és súlyosabb büntetést kér a vádlottakra. Bucurestiből jelentik: Beszámoltunk arról, hogy az ilfovi törvényszék egy évi börtönrre és politikai jogainak három évre való felfüggesztésére ítélte Victor Alboteanut, a propagandaügyi miniszteriumban elkövetett különféle visszaélések miatt. Büntetésait: Constantin Vasilescut hathónapi börtönbüntetésre és 2 évi jogfosztásra, Mircea Mihailt pedig háromhavi börtönrre és két évi jogfosztásra ítélték. A Curenul jelentése szerint Eugen Radovici, az ilfovi törvényszék ügyésze tegnap ugy Alboteanu, mint büntetésai ellen hozott ítéletet megfellebbezte és a büntetések súlyosbítását kérte. Az ítélet ellen ugyancsak tegnap a vádlottak is fellebbezést jelentettek be.

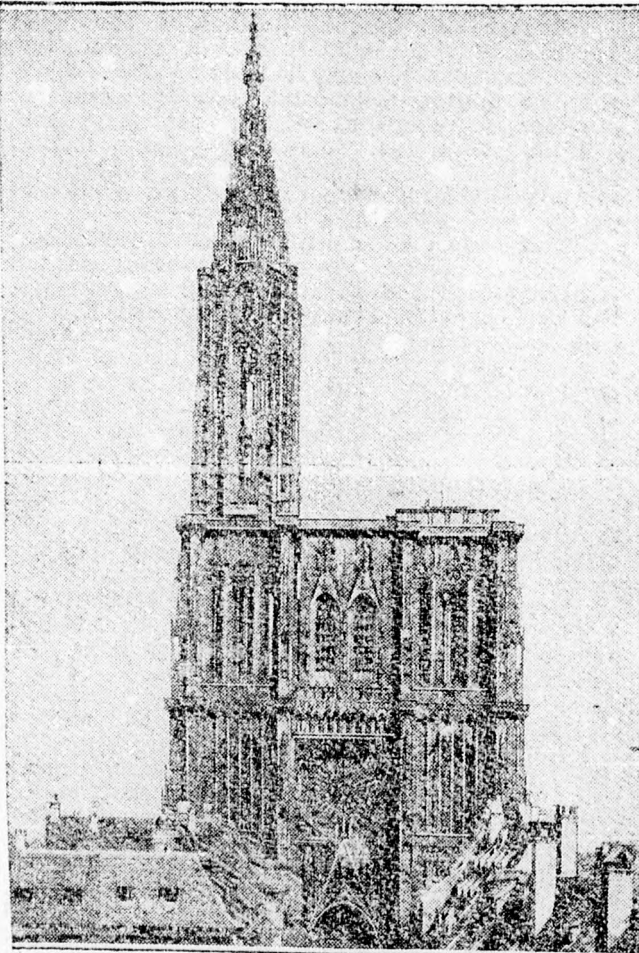
Hatósági intézkedések Temesváron. Sajat tud. A városi légvédelmi hivatal intézkedésére életbe léptek a már néhány nappal ezelőtt kiadott rendszabályok a lakások és nyilvános helyiségek elszórtatására. Csak kék színnel tompított világítás szűrődhet az utcára, ezért a kapuajtókban is kék színű villanykörték alkalmazandók. — A rendőrkészlet elrendelte, hogy hétfő déli tizenkét óráig mindenféle fegyvert, löpört, valamint fegyvertartási engedélyt le kell adni a közbiztonsági hivatalban. Kivételt képeznek a tartalékos tisztek, rendőrtisztek és rendőrgyűzők, vállalatok és intézetek őrszemélyzete, ha az illetőknek a katonai hatóságoktól van fegyverviselési engedélyük. Nem kell a vadászfegyvereket sem beszolgáltatni, ha az azokra vonatkozó engedélyek rendben vannak.

A temesvári egyházmegyéből. Sajat tud. Kayser Lajos pápai protonotárius, nagyprest most iktatta be méltóságába az ujonnan kinevezett Lischerong Mátás és Engelhardt József címzetes kanonokot, akik ezután elfoglalták stallumaikat. — Pacha Agoston dr. megyéspüspök Huszti István újmisést Obesenyőre nevezte ki káplánnak.

EGYELŐRE FELFÜGGESZTETTEK AZ ÁRUKÉSZLETEKRŐL SZÓLÓ JELENTÉSEK BEADÁSÁNAK KÖTELEZETTSÉGÉT. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap legutóbbi száma a nemzetgazdasági minisztérium következő rendelkezést közli: Mindaddig, amíg az árukészletek és az árak bejelentésére vonatkozóan az új rendszabályok életbelépnek, felfüggesztjük az 1940 március 4-én, az árak ellenőrzéséről, valamint a termelés fokozásáról szóló törvény 12-ik szakaszában valamint a 20. szakasz 2-ik bekezdésének 1. és 2. pontjában és 3. bekezdésében foglalt rendelkezések végrehajtását. — A március 4-iki törvény fentemlített rendelkezései arra kötelezték a nagykereskedőket és az iparvállalatokat, hogy havonta kimutatásokat készítsenek és juttassák el a nemzetgazdasági minisztériumba ezen kimutatásokat az árukészletekről.

Két napon át szünetelt a Fekete-tengeren a hajóforgalom. Galatiból jelentik: Az itteni hajóügynökségek görögországi értesülései szerint június 28-án és 29-én mindazokat a román hajókat, amelyek utban voltak, visszarendelték kiindulási helyükre. Két napon keresztül egyetlen hajó sem tartózkodott a Fekete-tengeren. Ugyanekkor az időpontban a török parti őrség megszigorította a tengerszorosok őrzését. A rendkívüli intézkedések két napig voltak érvényben.

Milyen napokon nem tarthatók vásárok? Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium rendelkezést adott ki, amely új intézkedik, hogy azokat az állatvásárokat, háziipari és mezőgazdasági termékek vásárait valamint az áruvásárokat, amelyek törvényes munkaszüneti napra vagy az alább felsorolásra kerülő nemzeti ünnepek egyikére esnek, közvetlenül az ünnep után következő napon tartják meg. A fentemlített egyházi ünnepek a következők: Keresztelő Szent János (január 7), Gyertyaszenteiő Boldogasszony (február 2), Gyümölcsoltó Boldogasszony (március 25), Constantin és Elena (június 21), Húsvét harmadnapja, Péter és Pál (június 29), Szent Illés (július 20), Urunk szín-változása (augusztus 6), Boldogasszony (augusztus 15), Szt János fejvétele (augusztus 29), Szűz Mária születésnapja (szeptember 8), a Szent Kereszt felmagasztalása (szeptember 14), Paraschiva napja (október 14), Szent Demeter (október 16), Mihály és Gábor arkangyalok (november 8), templomba való bemenetel (november 21), Szent Miklós napja (december 6), karácsony harmadnapja. Ezen rendelkezés nem vonatkozik azon régi áruvásárookra, amelyeket régi tradíciók értelmében bizonyos ünnepnapokon tartanak meg.

A strassburgi híres dóm, a német építőművészet lotharingiai remekműve

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Bariflu 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

ESTE 11 ÓRA UTÁN NEM SZABAD AZ UTCÁN JÁRNI SZATMÁRON. A szatmári rendőrség a közönség tudomására hozta, hogy a kapott rendelkezések értelmében senki sem járhat az utcákon, parkokban, stb. éjjel 11 óra után. Kivételt képeznek a katonai és polgári hatóságok, valamint az orvosok, az esetben, ha sürgősen beteghez hívják őket. Hasonlóképpen 11 óra után is közlekedhetnek, de csak az állomástól a lakásukig vagy vissza, azok, akik utazni kénytelenek. Ezek azonban kötelesek igazolni, hogy ezért tartózkodnak az utcán. Azok a bérkocsisok és gépkocsivezetők, akiknek járművei vannak a piacon, közlekedhetnek, illetve állomásozhatnak 11 óra után is, de csak a hatóságok által kijelölt helyeken és kötelesek maguknál hordani összes igazoló irataikat.

Nyolcmillió lei kárt okozott az áradás Borosseben. Aradról jelentik: Részletesen beszámoltunk arról a felhőszakadásokozta árvízről, amely Borosseben községben és környékén pusztított. Az áradás következtében Borosseben husz ház teljesen összeomlott, 12 pedig úgy megrongálódott, hogy lakhatatlanná vált. A közigazgatási hatóságok által kiküldött bizottság megállapítása szerint a Borosseben az árvíz által okozott kár meghaladja a nyolcmillió leit. A község határában a víz 300 hold ouza és 200 hold tengertermést teljesen tönkretett. Az árvíz kérdésével kapcsolatban egyébként Aradra érkezett Marta Alexandru dr. királyi helytartó, aki Vlad Alexandru tábornok-főpolgármester kíséretében folytatta útját a megyébe. A királyi helytartó és a főpolgármester a Borosjenő és a kisjenői járásba utazott, ahol megtekintették az elárasztott területeket, a helytartó pedig a helyi hatóságok vezetőivel megtárgyalta a szükségessé váló intézkedéseket. A helytartó kimerítően érdeklődött a közmunkák állása felől, továbbá behatóan tanulmányozta a bevonult segélyezésének kérdését, az árvízkarosultak ügyét és a rendkívüli időkben hozott rendeletek végrehajtását. Marta dr. helytartó hasonlóképpen részletes jelentést kért a mezőgazdaság állása felől is.

EGYHÁZAK ÉS KÖZBIRTOKOSSÁGOK FALADÁSÁNAK SZABÁLYOZÁSA. Bucurestiből jelentik: A téli tüzfűtélés biztosítása érdekében a Hivatalos Lapban rendeltörvény jelent meg, amely megengedi, hogy a köz-égek, közbirtokosságok, vagyonszövetkezetek és a vagyonnal felszerelt egyházak erdeiben kitermelt tűzifamennyiségeket szabadkézből is lehessen értékesíteni, az állami erdészeti közegek becslése és az illetékei erdész-felügyelőség engedélye alapján. A szabadkézi eladások engedélyt az erdők gyámhatóságai az érvényben levő törvényes rendelkezések figyelembevételével adják meg. Az állam fenntartja magának azt a jogot, hogy az állami erdőgazdaság kereskedelmi igazgatósága (CAPS) útján az eladó famennyiséget a felek által megegyezett áron átvegyje. Az erdők tulajdonosai kötelesek előzetesen bejelenteni az eladási feltételeket a CAPS kereskedelmi igazgatóságánál, amely az értesítés vételétől számított öt napon belül közli, hogy éini akar-e az elővételi jogával, vagy sem. Minden eladás, mely a fenti feltételek be nem tartása mellett jön létre, jogszerűen és eleve érvénytelen. A továbbiakban a rendeltörvény megengedi bizonyos feltételek mellett, amelyek ismertetésére meg visszatérünk, az üzemtervek alapján még megmaradt erdőségek, valamint a legelőnek kijelölt erdőségek kitermelését. A rendeltörvény végül arról intézkedik, hogy az erdészeti igazgatóság külön szabályzatot dolgozzon ki és statisztikákat felteszen fel a fatermelés megszervezésére, amely lehetővé tegye a közhatalóságok, katonaság, a polgári lakosság és a kivétel számára szükséges tűzifamennyiség biztosítását.

Adományok. Horváth Ferencné részére H. F.-né (Helyben) 100 lejt, Geiszberger József és István (Szinérváralja) 50-50 lejt, Kánya Károly (Szinérváralja) 50 lejt adományozott. Rendeltetési helyére juttatjuk.

Megdöbentő vérengzést vitt végbe egy veszett farkas

Száz vadász üldözi a fenevadat, amely tizenhat embert mart meg és rengeteg állatot marcangolt össze

Kolozsvár. Saját tud. Megdöbentő vérengzést vitt végbe az elmúlt hét szombatján a bukovinai campulungmezei Ostra községben és környékén egy veszett farkas, amely napokig garázdálkodott, tizenhat embert súlyosan megsebesített, úgy hogy mindnyájukat a helyi Pasteur intézetbe kellett szállítani kezelés végett.

Munkatársunk beszélgetést folytatott az áldozatok egyikével, aki a következőket mondotta:

— Az elmúlt hét napjaiban történt, hogy hatalmas farkas jelent meg a község határában. Talán figyelmet sem vetettünk volna rája, ha nem támadja meg hallatlan merészséggel állatainkat és tehetetlen dühében a kisebbeket valószínűleg szét nem marcangolja.

— A pásztorok próbálták ellenállni és kezdetleges szerszámaikkal elűzni a fenevadat, de semmiféleképpen sem sikerült nekik, mert az állat őket is megtámadta és súlyosan megsebesítette.

KUZELEM AZ ÉJSZAKABAN A FENEVADDAL

— Nem sokkal később estéknél megjelent a farkas a falu utolsó házainak környékén — mondja a sebesültek egyike, akinek fején vastag fehér kötés húzódik, amely eltakarja fél szemét. Ekkor már rettegésben volt az egész falu, mert mindenki gondolta, hogy a farkas, valószínűleg, veszett. A megtámadott állatok gazdáin minden alkalommal állatjaik segítségére siettek, de a farkas minden esetben őket is megtámadta és borzalmas sebeket ejtett rajtuk. Volt olyan, akinek a fejét harapta össze, volt olyan, akinek a torkát hasította fel, míg másokat kezükön és lábukon sebesített meg.

— Én magam akkor sebesültem meg, amikor egyik éjjel a szomszédom házatját támadta meg a farkas. Hallottam a kiabálást, a segélykiáltásokat, hatalmas karot ragadtam és kirohantam az utcára, de a fenevad azonnal észrevett és mielőtt még tájékozódni tudtam volna, nekem ugrott. Arcomat harapta meg, közvetlenül a szemem fölött, úgy hogy azonnal előtört a vér, nem láttam semmit és kénytelen voltam feladni a harcot.

TIZENHAT SÜLYOSAN SÉRÜLT ÁLDOZAT

— Rövid idő leforgása alatt tizenhat személyt harapott meg a farkas, akiket mind az itteni Pasteur-kórházba szállítottak. Több napig utaztunk, köztünk két kisgyermek, a többiek mind felnőtt férfiak, amíg ide érkeztünk. Szeretnénk tudni, mi van a farkassal, mert ha elfogják és esetleg kiderül, hogy nem veszett, hamarabb kiengedhetnének a kórházból.

— Mi van a farkassal? — kérdezzük.

— Nem tudták még eddig elfogni, pedig valószínűleg hajtóvadászatot indítottak ellene. A csendőrség fegyvereket osztott ki a katonai előkészítés ifjaknak, akikhez igen sok vadász ember is csatlakozott, úgy hogy ma körülbelül 100 tagból álló csoport üldözi a fenevadat, amely a községhez közel eső egyik erdőbe menekült. Az erdőt körülkerítették, de hogy milyen eredménnyel, azt nem tudjuk, mert közben el kellett utaznunk. De vasárnap jön hozzánk a bíró, aki majd elfogja mondani, hogy mi történt, amíg mi távol voltunk.

A sebesültek sérüléseinek kezelése és védőtöltéseik egyébként már megkezdődött.

Új díjszabást léptettek életbe az interurbán telefonbeszélgetéseknél

Átlagosan tizenöt százalékos emelést jelent az új tarifa a régi díjszabással szemben

A posta vezérigazgatósága közelebről rendeletet bocsátott ki, amellyel július elsejével kezdődően szabályozta és teljesen új alapokra helyezte az interurbán telefonbeszélgetések díjszabását. Míg a külföldi helységekkel folytatott telefonbeszélgetések árszabása teljesen változatlan maradt, addig az ország területén megszüntették az eddig érvényben levő távolsági és időszámítási rendszert és mintegy 15 százalékkal emelték az interurbán telefonbeszélgetések díját. Ez az áremelés különösen a hosszabb időtartamu telefonbeszélgetéseknél jelent nagyobb különbözetet, míg a rövidebb időtartamu telefonbeszélgetéseknél az új időszámítási rendszer értelmében a régebbi árakhoz képest csökkenés észlelhető. Bizonyos árcsökkenés mutatkozik az új árszabályzat szerint az egymáshoz közlekedő helységek között folytatott telefonbeszélgetéseknél is. Eddig ugyanis az volt a helyzet, hogy a helységek távolságát a vármegyék székhelyének távolsága szerint állapították meg, vagyis valamely megye területén egyforma díjszabás szerint lehetett telefonbeszélgetéseket folytatni bármely két telefonállomás között, míg ha valamely vármegye egyik határmenti falujából akart valaki telefonálni a szomszédos vármegye legközelebb eső falujába, ugyanannyit kellett fizetnie, mintha a két vármegye székhelye között folytatott volna telefonbeszélgetést. Például ha valaki a Bihar megyei Rév községből akart telefonozni Bánffy-hunyadra, ugyanannyit fizetett a beszélgetésért, mintha Nagyváradról beszélt volna Kolozsvárra, vagy akár Kolozsvárra, vagy Nagysármásra.

Míg a régi szabályzat szerint a megyék székhelyének egymástól levő távolsága szerint állapították meg a különböző vármegyék területén levő helységek közötti távolságot, az új szabályzat szerint áttértek a távolságnak légvonalban való mérésére. Előnye az új rendszernek, hogy bármely térkép és az adott táblázat segítségével néhány perc alatt kiszámíthatja, hogy mennyibe kerülhet interurbán telefonbeszélgetése.

Ugyancsak némi könnyítést és kedvezményt nyújt az új időszámítási rendszer alkalmazása. Míg eddig az volt a gyakorlat, hogy minden megkezdett háromperces beszélgetést számítottak, most három percen felüli beszélgetéseknél csak a megkezdett percek számítottak. A gyakorlat azt mutatta, hogy a legrövidebb telefonbeszélgetések 80 százaléka hosszabb ideig tartott, mint három perc, tehát aki három és fél percig beszélt, annyit fizetett, mintha hat percig beszélt volna. Vagyis, ha eddig valaki interurbán beszélgetést akart folytatni Bucurestivel, az első három

percért 80 leit fizetett, de ha négy percig beszélt, már 160 leit kellett fizetnie, mintha hat percig beszélt volna. Az új árszabályzat szerint Kolozsvár-Bucuresti között nappal folytatandó háromperces interurbán beszélgetés 115 leibe kerül ugyan, de a négyperces beszélgetés után csak 150 leit kell fizetnie, azaz 10 leivel kevesebbet, mint eddig.

Alább részletes táblázatot közlünk, amelynek alapján bárki könnyen kiszámíthatja magának valamely interurbán beszélgetés díját. A táblázatban közöljük kilométerenként valamely háromperces telefonbeszélgetés díját. A táblázat megkezdett további egyperces beszélgetés díját a nappali és éjszakai órákban. Ugyancsak közöljük Kolozsvár és néhány nagyobb város közötti telefonbeszélgetések pontos árszabályát.

AZ INTERURBAN TELEFONBESZÉLGETÉSEK ÁRSZABÁLYZATA:

Távolság, kilométerekben	Nappal 7-21 óra között		Éjjel 21-7 óra között	
	3 perces beszélgetés	Minden további 1 p.	3 perces beszélgetés	Minden további 1 p.
0-20	20 leit	5 leit	20 leit	5 leit
21-30	30 "	10 "	30 "	10 "
31-50	45 "	15 "	45 "	15 "
51-75	60 "	20 "	60 "	20 "
76-100	75 "	25 "	75 "	25 "
101-125	90 "	30 "	90 "	30 "
126-150	105 "	35 "	105 "	35 "
151-175	120 "	40 "	120 "	40 "
176-200	135 "	45 "	135 "	45 "
201-225	150 "	50 "	150 "	50 "
226-250	165 "	55 "	165 "	55 "
251-275	180 "	60 "	180 "	60 "
276-300	195 "	65 "	195 "	65 "
301-325	210 "	70 "	210 "	70 "
326-350	225 "	75 "	225 "	75 "
351-375	240 "	80 "	240 "	80 "
376-400	255 "	85 "	255 "	85 "
401-425	270 "	90 "	270 "	90 "
426-450	285 "	95 "	285 "	95 "
451-475	300 "	100 "	300 "	100 "
476-500	315 "	105 "	315 "	105 "
501-525	330 "	110 "	330 "	110 "
526-550	345 "	115 "	345 "	115 "
551-575	360 "	120 "	360 "	120 "
576-600	375 "	125 "	375 "	125 "

* A változás éveiben, amikor fokozott mértékben kell arra törekednünk, hogy a belekben beállott pangásokat megszüntessük, valamint az agy, a tüdő és a szív felé irányuló vértörléseket ellensúlyozzuk, akkor reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviznek gyakran valóban áldásos hatása van. Kérdezze meg orvosát.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, JULIUS 7.

Radio Románia, Radió Bucuresti és a 32.4 hullámhosszu rövidhullámu román leadó: 6.45 Hírek. 13 Kulturális hírek. 13.15 Zene. 14.00 Hírek. 14.50 Zene. 15.00 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. 20.00 Pontos időjelzés, zene. 20.30 Hírek (I.) 20.50 Hírek magyar nyelven. 21.00 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. 21.15 Zene. 22 Hírek (II.) 22.15 Hírek. 23.30 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10 Istentisztelet közvetítés. 13.30 Zenekari hangverseny. 14.45 Hírek. 15 Hanglemezek. 16 Előadás mezőgazdasági kérdésekről. 16.45 Cigányzene. 17.30 Előadás. 18 Hírek előbb magyar, majd szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Szalonötös hangverseny. 19 Előadás. 19.20 Katonazenekari hangverseny. 20.15 Hírek. 20.25 Enekszámok. 20.45 Rádióriport. 20.15 Hangverseny. 21.30 Előadás. 21.40 Cigányzene. 22.40 Hírek. 23.10 A hangverseny folytatása. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, JULIUS 8.

Radio Románia, Radió Bucuresti és a 32.4 hullámhosszu rövidhullámu román leadó: 6.45 Hírek. 13 Kulturális hírek. 13.15 Zene. 14.00 Hírek. 14.30 Zene. 15.00 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. 20.00 Pontos időjelzés. Zene. 23.30 Hírek (I.) 20.50 Hírek magyar nyelven. 21.00 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. 21.15 Zene. 22.00 Hírek (II.) 22.15 Zene. 23.30 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 8 Hírek. 11 Hírek. 13.10 Zenekari hangverseny. 13.40 Hírek. 14.30 Változatos zene. 15.30 Hírek. 17.15 Előadás. 17.45 Hírek. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Zongorahangverseny. 18.45 Hírek. 19.15 Enekszámok. 20.15 Hírek. 20.25 Saxofon hangverseny. 20.40 Előadás hanglemezek beiktatásával. 21.10 Zenekari hangverseny: Casella Szerenádja. Strauss: Don Juan, Beethoven: Szimfonia. 22.40 Hírek előbb magyar, majd szlovák és ruszin nyelven. 23.10 Cigányzene. 24 Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 0.25 Cigányzene. 1.05 Hírek.

KEDD, JULIUS 9.

Radio Románia, Radió Bucuresti és a 32.4 hullámhosszu rövidhullámu román leadó: 6.45 Hírek. 13.00 Kulturális hírek. 13.15 Zene. 14.00 Hírek. 14.30 Zene. 15.00 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. 20.00 Pontos időjelzés. Zene. 23.30 Hírek (I.) 20.50 Hírek magyar nyelven. 21.00 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven. 21.15 Zene. 22.00 Hírek (II.) 22.15 Zene. 23.30 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 8 Hírek. 11 Hírek. 13.10 Zenekari hangverseny. 13.40 Hírek. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Hírek. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Cigányzene. 19.15 Előadás. 19.45 Orgonahangverseny. 20.15 Hírek. 20.25 Hanglemezek. 21.05 Hangjáték előadás. 22.40 Hírek előbb magyar, majd szlovák és ruszin nyelven. 23.10 Katonazene. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 1.05 Hírek.

Arcáthirdetések

Adás-vétel

Hencser, garantáltan tisztá, jó árban eladó. Nagyvárad, Str. Strámba 5.

Eladó egy egész és egy feles női bicikli. Oradea-Nagyvárad, Calea Ruinelor 9. Petőfi-utca folytatása.

Lakás

3 szobás utcai lakás, fürdőszobával kiadó. Nagyvárad, Str. Delavranca 12. szám.

Üres szoba azonnal kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Andrei Muresan 9. sz.

Butorozott szoba udvari, nagános férfinek július 15-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Pasteur 23. Felső csengő.

Kiadó augusztus 1-re modern 2 szobás, előszobás lakás. Oradea, Strada Madridului 4. szám.

2 szobás fürdőszobás és 1 szobás konyhás lakás kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Grivitei 28. szám.

LEGUJABB

Berlin ünnepi zászlódíszben

A német sajtó a Führer hadvezéri képességeit méltatja

Berlinből jelentik: (Magyar Távirati Iroda.) A német birodalmi főváros felkészült a Führer szombat délutáni bevonulására. Az egész fővárost ünnepi zászlódíszbe öltöztették. Az anhalti pályaudvartól a birodalmi kancelláriáig vezető utvonalat virággal és lobogókkal díszítették fel. A német lapok tudósításai kiemelik, hogy Nagy-Németországnak ez a nap a legnagyobb ünnepe. A Führert ma mint nagy hadvezért ünneplik. A „Völkischer Beobachter” hosszú vezércikkében foglalkozik Hitler hadvezéri képessé-

zeivel és emlékeztet arra, hogy a németek vezére a nyugati háborúk sikereivel minden idők legnagyobb és legdicsőségesebb hadvezéri sorába lépett. Hangoztatja a lap, hogy a Führer hadvezéri képességei nem a véletlenek műve. A vezér négy évig tüzharcos volt és a lövészárkokban fogamzottak meg politikai célkitűzései. Katonából vált politikussá és államférfivá, s a nép vezére most népének katonai vezetője is lesz. Így egyesíti magában egész Németország totális vezetését.

A francia propagandaügyi miniszter rádióban válaszolt Churchill beszédére

Elmondotta, hogy az oráni angol támadás áldozatául esett francia tengerészek ugyanazok voltak, akik Flandriában lehetővé tették az angol hadsereg megmenekülését. — Két angol cirkáló elsüllyesztett egy francia gőzöst és segély nélkül hagyta a hajótörötteket

Clermont Ferrandból jelentik: A francia rádió ismertette a francia propagandaügyi kormánybiztos választát Churchill legutóbbi beszédére. Hangoztatta, hogy az angol miniszterelnök beszédét teljes rosszhiszeműség hatja át. Feltette a kérdést, hogy az oráni támadás előtt miért nem lépett Churchill érintkezésbe a Pétain-kormánnyal. Franciaország nem cselekedhetett másként, mint ahogyan cselekedett. Franciaországnak már úgy is tulsok áldozatába került az, hogy Churchill katonájaként szerepelt, sem hogy most még a tengerésze is legyen. Azok a tengerészek, akik most a volt szövetséges támadásainak áldozatául estek, ugyanazok, akik Flandriában lehetővé tették az angol hadsereg megmenekülését. A franciák sohasem felejtik el a legutóbbi eseményeket.

Itt említjük meg, hogy a Flandun nevű fran-

cia gőzöst néhány nap előtt Észak-Afrikából jövet, a nyílt tengeren két angol cirkáló megtámadta és elsüllyesztette. Az angol cirkálók nem törődve a hajótöröttekkel, folytatták útjukat. A hajótörötteket három nap múlva egy görög gőzös vette fedélzetére.

Orosz felfigyelés a szovjet elleni támadás francia-angol terveire.

Moszkvából jelentik: Az „Izvesztija” vezércikkben foglalkozik a német Fehér Kérv okmányaival és különösen kiemeli azokat az okmányokat, amelyek leleplezik Anglia és Franciaország támadó terveit a szovjet ellen és azt a szerepet, mely ezekben a tervekben a szovjet unió szomszédaira, nevezetesen Törökországra és Iranra várt volna.

Amerikában az Anglia fölötti német győzelmet várják

Az amerikai sajtó fejtegetéseket hoz arról, hogy Churchill okozta az angol-francia haderő flandriai katasztrófáját

Newyorkból jelentik a Centropa Press: Egész Amerikában nyíltan beszélnek most már Németország közeli győzelméről Anglia felett. Újságcikkek, szónoklatok mind arra a végkövetkeztetésre jutnak, hogy ez a háború teljes német győzelemmel fog végződni. Különösen azóta lehet ezeket a hangokat hallani, mióta Franciaország aláírta a fegyverszüneti megállapodást. Együttal rámutatnak amerikai körökben arra is, hogy maga Anglia és a volt francia kormány felelős ezért a megsemmisítő vereségért. Egymás után érkeznek a hírek, hogy a belgák, hollandusok és franciák angol-gyűlölete napról-napra nő, aminek fontos kihatásai lesznek a jövőre nézve.

Newyorkból jelentik Centropa Press: A Newyork Daily News-ben egy amerikai tiszt elemzi a belgiumi francia-angol támadás okait és előzményeit. Rámutat arra, hogy ez az offenzíva tette lehetővé a német csapatok számára, hogy elvágjanak 25 hadosztályt, amelyek aztán a Meuseön való átkeles után szétmorzsolódtak. A cikk szerzője szerint a flandriai katasztrófiáért elsősorban Churchill felelős.

Churchill ugyanis május 15-én Párizsba repült, hogy meggyőzze Reynaud miniszterelnököt, vesse el Gamelin tábornok tervét, aki a német támadást csak a Maginot-Daladier-vonal akarta feltartóztatni.

Churchill volt az, aki a francia-angol megelőző támadást szorgalmazta és sikerült is rábeszélnie Reynaudt, adjon parancsot Gamelin tábornoknak, hogy Belgiumon keresztül vonuljon fel a németek ellen.

Ennek a parancsnak az eredménye volt a flandriai vereség s Párizs és az egész Maginot-vonal megszállása. És Franciaország ma Churchill miatt siratja egymillió 500 ezer halottját és sebesültjét. A Newyork Daily News hozzáteszi még: „Mindezek után kétségbe kell vonni Churchill úr katonai képességeit. Churchill felelős a világháborúban Antverpennél és a Dardanelláknál elszenvedett vereségeikért, valamint most a norvégiai balsikerért is. Churchill legnagyobb szerencsétlensége az, hogy azt hiszi: nagy ösétől, Marlboroughtól annak katonai zsenialitását is örökölte.”

Ion Gigurtu miniszterelnök rádióbeszéde

Bucurestiből jelenti a rádió: Ion Gigurtu miniszterelnök, a Nemzet Pártjának vezérkari főnöke szombaton este 9 órakor rádióbeszédet mond. Gigurtu beszédét az összes román leadó-állomások közvetítik.

Emlékiratot készít Beszarábiáról a Román Akadémia

Bucurestiből jelenti a rádió: A Román Akadémia legutóbbi ülésén elhatározták, hogy emlékiratot készítenek Beszarábiáról. Az emlékiratot több nyelven kiadják és főleg néprajzi szempontból dolgozzák ki s megküldik a világ összes akadémiainak.

Hatvanhatezer tonna ellenséges hajóteret süllyesztett el egyetlen utján egy német tengeralattjáró

Berlinből jelentik: A szombat délutáni német hadijelentés közlése szerint Friem hadnagy, aki most tért vissza tengeralattjárójával, bejelentette, hogy 66 ezer tonna ellenséges hajótartamot süllyesztett el. Friem hadnagy eredménye a legnagyobb eddigi tengeralattjáró teljesítmény.

A hadijelentés további részében Kelet és Dél-kelet angolai légitámadókról, valamint ellenséges hajók tengeralattjárók elsüllyesztéséről és repülőgépek elpusztításáról számol be.

Raeder admirális meglátogatta a La Manche csatorna francia partvidékét

Legszebb imakönyvek:

Egy Lant. Imádságos és énekes könyv	100 lei
P. Boros: En Uram, én Istenem.	
Férfiak részére. Félvaszonkötésben	40 „
Férfiak részére. Egészvaszonkötésben	50 „
P. Boros: Mária légy Anyám!	
Nők részére	60 „
Kis imakönyv. Pazmány Péter után.	
Egészvaszonkötésben	65 „
Scheffler Jézus Neked Elek. Gyermekekimakönyv	40 „
Megrendelhetők kiadóhivatalunk útján.	

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad. II. Károly király-út 5. szám.

GENZURAT